KOHTUJURISTI ETTEPANEK

VERICA TRSTENJAK

esitatud 2. aprillil 2009 [1]

Sisukord

I. Sissejuhatus . . . . . I - 7890

II. Õiguslik raamistik . . . . . I - 7890

A. Loomade kaitse vedamise ajal . . . . . I - 7890

1. Direktiiv 91/628 . . . . . I - 7891

2. Määrus nr 1/2005 . . . . . I - 7897

B. Loomade kaitse tapmisel . . . . . I - 7903

III. Kohtueelne menetlus ja komisjoni hagi . . . . . I - 7904

IV. Menetlus Euroopa Kohtus . . . . . I - 7907

V. Kohtujuristi hinnang . . . . . I - 7907

A. Sissejuhatus . . . . . I - 7907

B. Loomade kaitset vedamise ajal käsitlevate väidete analüüs . . . . . I - 7909

1. Esialgne märkus vastuvõetavuse kohta . . . . . I - 7909

2. Vedajate identifitseerimist ja vedajate lube käsitlev väide . . . . . I - 7910

a) Poolte argumendid . . . . . I - 7910

b) Vastuvõetavus . . . . . I - 7911

i) Vedajate identifitseerimine . . . . . I - 7911

ii) Vedajate load . . . . . I - 7912

1 – Algkeel: sloveeni.

c) Õiguslik hinnang . . . . . I - 7913

i) Vedajate identifitseerimine . . . . . I - 7914

ii) Vedajate load . . . . . I - 7916

d) Analüüsi tulemus . . . . . I - 7917

3. Teekonnaplaanide kontrollimist käsitlev väide . . . . . I - 7918

a) Poolte argumendid . . . . . I - 7918

b) Vastuvõetavus . . . . . I - 7919

c) Õiguslik hinnang . . . . . I - 7921

d) Analüüsi tulemus . . . . . I - 7925

4. Puhkamiseks mõeldud rajatiste puudumist sadamates käsitlev väide . . . . . I - 7925

a) Poolte argumendid . . . . . I - 7925

b) Vastuvõetavus . . . . . I - 7926

c) Õiguslik hinnang . . . . . I - 7927

d) Analüüsi tulemus . . . . . I - 7930

5. Transpordivahendite ja loomade ebapiisavat kontrollimist käsitlev väide . . . . . I - 7930

a) Poolte argumendid . . . . . I - 7930

b) Vastuvõetavus . . . . . I - 7931

c) Õiguslik hinnang . . . . . I - 7933

d) Analüüsi tulemus . . . . . I - 7935

6. Loomade kaitse-eeskirjade korduvate rikkumiste ebapiisavat karistamist käsitlev väide . . . . . I - 7936

a) Poolte argumendid . . . . . I - 7936

b) Vastuvõetavus . . . . . I - 7936

c) Õiguslik hinnang . . . . . I - 7938

d) Analüüsi tulemus . . . . . I - 7939

7. Loomade kaitset vedamisel käsitlevate väidete analüüsi tulemus . . . . . I - 7940

C. Loomade kaitset nende surmamisel käsitlevate väidete analüüs . . . . . I - 7940

1. Sissejuhatus . . . . . I - 7940

2. Loomade uimastamist tapmisel käsitlev väide . . . . . I - 7940

a) Poolte argumendid . . . . . I - 7940

b) Õiguslik hinnang . . . . . I - 7941

c) Analüüsi tulemus . . . . . I - 7945

3. Tapamajade vajaliku inspekteerimise ja kontrolli tagamist käsitlev väide . . . . . I - 7945

a) Poolte argumendid . . . . . I - 7945

b) Õiguslik hinnang . . . . . I - 7946

c) Analüüsi tulemus . . . . . I - 7947

4. Loomade kaitset nende tapmisel käsitlevate väidete analüüsi tulemus . . . . . I - 7947

D. Kohtukulud . . . . . I - 7948

VI. Ettepanek . . . . . I - 7948

I. Sissejuhatus

1. Käesolevas kohtuasjas palub Euroopa Ühenduste Komisjon EÜ artikli 226 alusel esitatud hagis Euroopa Kohtul tuvastada, et Kreeka Vabariik on rikkunud kohustusi, mis tulenevad ühenduse õigusnormidest, mis käsitlevad loomade kaitset vedamise ajal ja nende tapmisel, täpsemalt nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiivist 91/628/EMÜ, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ajal ja millega muudetakse direktiive 90/425/EMÜ ja 91/496/EMÜ,[2] nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrusest (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97,[3] ning nõukogu 22. detsembri 1993. aasta direktiivist 93/119/EÜ loomade kaitse kohta tapmisel või surmamisel.[4]

2. Komisjon väidab, et Kreeka Vabariik on rikkunud kohustusi, mis on seotud loomade veo lubadega, teekonnaplaanide kontrollimisega, loomadele puhkamiseks mõeldud rajatiste olemasolu tagamisega sadamates, transpordivahendite ja loomade kontrollimisega, õigusnormide korduva rikkumise korral tõhusa karistuse määramise tagamisega, puudustega loomade uimastamisel ja tapmisel ning tapamajade vajalike inspekteerimiste ja kontrollide puudumisega. Komisjon tugineb nende rikkumiste tõendamisel komisjoni tervishoiu- ja tarbijakaitse peadirektoraadi veterinaar- ja toiduameti (edaspidi „VTA") poolt aastatel 2002–2006 Kreekas läbi viidud kontrollimiste käigus tehtud järeldustele.

II. Õiguslik raamistik

A. *Loomade kaitse vedamise ajal*

3. Ühenduse tasandil reguleerib loomade kaitset vedamise ajal direktiiv 91/628. 5. jaanuaril 2007 tunnistati see direktiiv kehtetuks määrusega nr 1/2005.

2 – EÜT L 340, 11.12.1991, lk 17; ELT eriväljaanne 03/12, lk 133; muudetud nõukogu 29. juuni 1995. aasta direktiiviga 95/29/EÜ (EÜT L 148, lk 952; ELT eriväljaanne 03/17, lk 466).

3 – ELT L 3, 5.1.2005, lk 1.

4 – EÜT L 340, 31.12.1993, lk 21; ELT eriväljaanne 03/15, lk 421.

1. Direktiiv 91/628

4. Direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„A. Liikmesriigid tagavad, et:

1. iga vedaja:

a) on:

i) registreeritud viisil, mis võimaldab pädeval asutusel teha kiiresti kindlaks isiku käesoleva direktiivi nõuete mittetäitmise korral;

ii) omab asukohaliikmesriigi pädeva asutuse luba vedada selgroogseid loomi ühel direktiivi 90/675/EMÜ I lisas osutatud territooriumidest, või kui on tegemist kolmandas riigis asuva ettevõtjaga, siis EL liikmesriigi pädeva asutuse luba, kui veoettevõtja eest vastutav isik on võtnud kirjalikult kohustuse täita ühenduse veterinaaria-alaste õigusaktide kehtivaid nõudeid.

[…]

2. vedaja:

[…]

b) koostab liikmesriikide vahel kaubeldavate või kolmandatesse riikidesse eksporditavate artikli 1 lõike 1 punktis a osutatud loomade veo

puhul, mis kestab üle kaheksa tunni, lisa VIII peatüki näidisele vastava teekonnaplaani, mis lisatakse teekonna ajal veterinaarsertifikaadile ja milles märgitakse ära ka kõik peatus- ja ümberlaadimiskohad.

[…]

d) tagab:

i) et punktis b osutatud teekonnaplaani originaal

– on nõuetekohaselt ja õigeaegselt asjakohaste isikute poolt koostatud ja täidetud,

– on lisatud veterinaarsertifikaadile, mis on loomapartiiga kaasas kogu teekonna kestel;

[…]”

5. Direktiivi 91/628 artikkel 8 sätestab:

„Liikmesriigid tagavad, et vastavalt direktiivis 90/425/EMÜ sätestatud kontrollimise põhimõtetele ja eeskirjadele kontrollivad pädevad asutused käesoleva direktiivi nõuete järgimist, kontrollides ilma diskrimineerimata:

a) transpordivahendeid ja loomi maanteetranspordi ajal;

b) sihtkohta saabuvaid transpordivahendeid ja loomi;

c) transpordivahendeid ja loomi turgudel, lähtekohtades, peatuspaikades ja ümberlaadimispaikades;

d) saatedokumentide üksikasju.

Selliseid kontrolle tuleb teostada piisava koguse loomadega, keda veetakse igal aastal igas liikmesriigis, ja neid võib teostada üheaegselt teistel eesmärkidel läbiviidavate kontrollidega.

Iga liikmesriigi pädev asutus esitab komisjonile aastaaruande, milles märgib ära eelmisel kalendriaastal teostatud kontrollide arvu vastavalt punktidele a, b, c ja d ning lisades kõikide registreeritud rikkumiste üksikasjad ja sellest tulenevalt pädeva asutuse võetud meetmed.

Lisaks sellele võib kontrolle läbi viia ka liikmesriigi territooriumil loomade vedamise ajal, kui liikmesriigi pädeval asutusel on teavet, mis lubab kahtlustada rikkumist.

Käesolev artikkel ei mõjuta kontrolle, mis tehakse ülesannete raames, mida täidavad ilma diskrimineerimata liikmesriigi seaduste üldise kohaldamise eest vastutavad asutused.”

6. Direktiivi 91/628 artikkel 9 sätestab:

„Kui vedamise ajal ilmneb, et käesoleva direktiivi sätteid ei ole järgitud või ei järgita, nõuab selle koha pädev asutus, kus rikkumine avastati, transpordivahendi eest vastutavalt isikult meetmete võtmist, mida pädev asutus peab vajalikuks asjaomaste loomade heaolu tagamiseks.

Olenevalt iga juhtumi asjaoludest võivad sellised meetmed sisaldada:

a) vedamise lõpetamist või loomade kõige otsemat teed lähtekohta tagasisaatmist, tingimusel et see ei põhjusta loomadele tarbetuid kannatusi;

b) kuni probleemi lahendamiseni loomadele nõuetekohase majutuse korraldamist koos asjakohase hooldusega;

c) loomade humaanse tapmise korraldamist. Nende loomade korjuste sihtkoht ja kasutus reguleeritakse direktiivis 64/433/EMÜ ettenähtud sätetega.

Igast vastavalt teisele lõigule võetud meetmest teavitab pädev asutus ANIMO võrgu kaudu vastavalt korrale, sealhulgas finantskord, mis kehtestatakse artiklis 17 sätestatud korras.

2. Kui transpordivahendi eest vastutav isik ei järgi pädeva asutuse juhtnööre, korraldab asutus viivitamatult kõnealuste meetmete võtmise ja katab nende kulud asjakohasel viisil.

3. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikides kehtivate siseriiklike õigusaktidega ettenähtud edasikaebeõigust pädevate asutuste tehtud otsuste peale.

Liikmesriigi pädevate asutuste tehtud otsustest ja nende põhjustest teatatakse kauba saatjale või saatja esindajale ja lähteliikmesriigi pädevale asutusele.

Kauba saatja või tema esindaja taotluse korral edastatakse talle kirjalikult nimetatud otsused ja nende põhjendused koos üksikasjadega sihtliikmesriigi õigusaktidega lubatud edasikaebeõiguse, menetluskorra ja -tähtaegade kohta.

Vaidluse korral võivad kaks asjaomast poolt vastastikusel kokkuleppel ühe kuu jooksul esitada vaidlusaluse küsimuse komisjoni koostatud ühenduse ekspertide nimekirjas olevale eksperdile hinnangu saamiseks.

Ekspert esitab oma arvamuse 72 tunni jooksul. Pooled järgivad eksperdi arvamust, võttes arvesse ühenduse veterinaaria-alaseid õigusakte.”

7. Direktiivi 91/628 artikli 18 lõige 2 sätestab:

„Ilma et see piiraks muude määratud sanktsioonide kohaldamist, võib liikmesriik käesoleva direktiivi korduva rikkumise [korral] või

juhul, kui rikkumine tekitab loomadele tõsiseid kannatusi, võtta vajalikke meetmeid täheldatud puuduste kõrvaldamiseks, sealhulgas artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktis ii osutatud loa peatamine või isegi tühistamine.

Õigusnormide ülevõtmisel oma siseriiklikesse õigusaktidesse sätestavad liikmesriigid meetmed, mida nad võtavad täheldatud puuduste kõrvaldamiseks." [täpsustatud tõlge]

8. Direktiivi 91/628 lisa VII peatükk [punkt 48] sätestab:

„1. Käesolevas peatükis sätestatud nõuded kehtivad artikli 1 lõike 1 punktis a loetletud loomaliikide vedamisel, välja arvatud õhutranspordi puhul, mille suhtes kohaldatakse I peatüki E osa punktides 27–29 sätestatud nõudeid.

2. Punktis 1 osutatud liikide hulka kuuluvate loomade vedu ei tohi kesta üle kaheksa tunni.

3. Punktis 2 osutatud veo maksimaalset kestust võib pikendada, kui transpordivahend vastab järgmistele lisanõuetele:

– põrandal on piisavalt allapanu,

– transpordivahendis on sobiv sööt vastavalt veetavatele loomaliikidele ja veo kestusele,

– loomadele on otsene juurdepääs,

– transpordivahendis on piisav ventilatsioon, seda võib reguleerida sõltuvalt temperatuurist (sise- ja välistemperatuur),

– transpordivahendis on teisaldatavad paneelid eraldi lahtrite moodustamiseks,

– sõidukitel on seadmed veevarustussüsteemiga ühendamiseks peatuste ajal,

– sigade vedamiseks ettenähtud veokitel peab olema piisavalt vett sigade jootmiseks teekonna ajal.

4. Jootmise ja söötmise ajavahemikud, veo kestus ja puhkeajad maateesõidukite kasutamisel, mis vastavad punkti 3 nõuetele, on määratletud järgmiselt:

a) Võõrutamata vasikatele, lamba- ja kitsetalledele ning varssadele, kes on veel piimadieedil, ja võõrutamata põrsastele tuleb pärast üheksatunnist vedamist anda vähemalt ühetunnine puhkeaeg, mis on piisav selleks, et anda neile eelkõige vedelikku ja vajaduse korral ka sööta. Pärast sellist puhkeaega võib neid jällegi vedada üheksa tundi.

b) Sigu võib vedada maksimaalselt 24 tundi. Vedamise ajal peab neil olema pidev juurdepääs veele.

c) Kodukabjalisi (välja arvatud registreeritud hobuslased direktiivi 90/426/EMÜ tähenduses) võib vedada maksimaalselt 24 tundi. Vedamise ajal tuleb neile anda vedelikku ja vajaduse korral sööta iga kaheksa tunni järel.

d) Kõikidele teistele punktis 1 osutatud liikidesse kuuluvatele loomadele tuleb pärast 14-tunnist teekonda anda vähemalt ühetunnine puhkeaeg, mis on piisav selleks, et anda neile eelkõige vedelikku ja vajaduse korral ka sööta. Pärast sellist puhkeaega võib neid vedada veel 14 tundi.

[…]

7. a) Loomi ei tohi vedada meritsi, kui veo maksimaalne kestus ületab punktis 2 sätestatud kestuse, kui punktides 3 ja 4 sätestatud tingimused ei ole täidetud, välja arvatud veo kestused ja puhkeajad.

b) Meretranspordi puhul regulaarse otseühenduse abil ühenduse kahe geograafilise

punkti vahel, milleks kasutatakse sõidukeid, mis laaditakse laevadele ilma loomi maha laadimata, tuleb loomadele pärast mahalaadimist sihtkoha sadamas või selle vahetus läheduses anda 12 tundi puhkust, [välja arvatud] kui veo kestus merel on selline, et see kuulub punktides 2–4 sätestatud üldkava alla.” [täpsustatud tõlge]	10. Määruse nr 1/2005 artikli 6 lõige 1 sätestab:
	„Vedajana tohib tegutseda ainult isik, kellel on vastavalt artikli 10 lõikele 1 ning pikkade teekondade korral vastavalt artikli 11 lõikele 1 pädeva asutuse poolt välja antud luba. Loomade vedamise korral esitatakse loa koopia pädevale asutusele.”
2. Määrus nr 1/2005	11. Määruse nr 1/2005 artikli 10 lõige 1 sätestab:
9. Määruse nr 1/2005 artikli 5 lõige 4 sätestab:	„Pädev asutus väljastab vedajale loa tingimusel, et:
	a) taotleja on asutatud liikmesriigis, kus ta luba taotleb, või kui ta on asutatud kolmandas riigis, on neil kõnealuses riigis esindaja;
„Liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste pikkade teekondade korral koduhobuslaste, kes ei ole registreeritud hobuslased, koduloomadena peetavate veiste, lammaste, kitsede ja sigade vedamisel peavad vedajad ja korraldajad täitma II lisas toodud teekonnalehe tingimusi.”	b) taotleja on näidanud, et tema käsutuses on piisavalt nõuetele vastavat personali,

seadmeid ja menetlusi, mis võimaldavad tal täita käesoleva määruse nõudeid ning vajaduse korral heade tavade suuniseid;

c) taotleja ega tema esindaja ei ole toime pannud ühenduse loomakaitseõigusaktide ja/ega vastavate siseriiklike õigusaktide tõsiseid rikkumisi taotluse kuupäevale eelneva kolme aasta jooksul. Käesolevat sätet ei kohaldata, kui taotleja tõestab pädevale asutusele, et on võtnud kõik vajalikud meetmed edasiste rikkumiste vältimiseks."

12. Määruse nr 1/2005 artikli 11 lõige 1 sätestab:

„Pädev asutus annab pikki teekondi sooritavatele vedajatele load taotluse alusel tingimusel, et:

a) nad vastavad artikli 10 lõike 1 tingimustele;

b) taotlejad on esitanud järgnevad dokumendid:

i) juhtide ja saatjate kehtivad pädevustunnistused, nagu on ette nähtud artikli 17 lõikes 2 kõigi pikki teekondi tegevate juhtide ja saatjate kohta;

ii) kehtivad vastavussertifikaadid, nagu on ette nähtud artikli 18 lõikes 2 kõigi autotranspordivahendite kohta, mida kasutatakse pikaajalistel vedudel;

iii) menetluste üksikasjad, mis võimaldavad vedajatel jälgida ja registreerida nende vastutusel olevate maanteesõidukite liikumist ja kontakteeruda juhtidega mis tahes ajal pika teekonna vältel;

iv) varuplaan hädaolukordade puhuks."

13. Määruse nr 1/2005 artikli 13 lõiked 3 ja 4 sätestavad:

„3. Pädev asutus registreerib artikli 10 lõikes 1 või pikkade teekondade puhul artikli 11 lõikes 1 ette nähtud load viisil, mis võimaldab pädeval asutusel vedajaid kiiresti identifitseerida, eriti käesoleva määruse nõuetele mittevastavuse korral.

4. Pädev asutus registreerib artikli 11 lõike 1 kohaselt välja antud load elektroonilises andmebaasis. Vedaja nimi ja loa number on loa kehtivusaja jooksul avalikult kättesaadavad. Avaliku juurdepääsu muudele vedaja lubadega seotud andmetele tagavad liikmesriigid vastavalt ühenduse ja/või siseriiklikele eeskirjadele isikuandmete kaitse kohta. Andmebaas sisaldab ka otsuseid, millest on teatatud artikli 26 lõike 4 punkti c ja artikli 26 lõike 6 alusel."

14. Määruse nr 1/2005 artikli 15 lõige 1 sätestab:

„Pädev asutus viib pika teekonna mis tahes etapil läbi nõuetekohaseid pistelisi või sihtvalimiga kontrolle, et veenduda, kas deklareeritud teekonnakestused on realistlikud ja teekond vastab käesoleva määruse nõuetele ja eriti, kas sõidu- ja puhkeajad vastavad I lisa V peatükis toodud piirnormidele."

15. Määruse nr 1/2005 artikkel 25 „Karistused" sätestab:

„Liikmesriigid võtavad vastu eeskirjad käesoleva määruse sätete rikkumisel kohaldatavate karistuste kohta ning võtavad vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad kõnealustest sätetest ning artikli 26 kohaldamise sätetest komisjoni hiljemalt 5. juulini 2006 ja teatavad viivitamata kõigist järgnevatest neid mõjutavatest muudatustest."

16. Määruse nr 1/2005 artikkel 26 „Rikkumised ja rikkumistest teatamine" sätestab:

„1. Käesoleva määruse rikkumise korral võtab pädev asutus tarvitusele lõigetes 2 kuni 7 ette nähtud erimeetmed.

2. Kui pädev asutus teeb kindlaks, et vedaja ei ole järginud käesolevat määrust või veovahend ei vasta selle nõuetele, teavitab ta viivitamatult pädevat asutust, kes andis välja vedaja loa või veovahendi vastavussertifikaadi, ning kui käesoleva määruse nõuete mittetäitmise osaline on autojuht, asutust, mis väljastas juhi pädevustunnistuse. Kõnealusele teatele lisatakse kõik olulised andmed ja dokumendid.

3. Kui sihtkoha pädev asutus leiab, et vedamise ajal on käesolevat määrust rikutud, teavitab ta viivitamata lähtekoha pädevat asutust. Kõnealusele teatele lisatakse kõik olulised andmed ja dokumendid.

4. Kui pädev asutus teeb kindlaks, et vedaja ei ole järginud käesolevat määrust või veovahend ei vasta selle nõuetele, või kui pädev asutus saab lõigetes 2 või 3 ette nähtud teate, siis vajadusel asutus:

a) nõuab asjaomaselt vedajalt täheldatud rikkumiste heastamist ja süsteemide loomist nende kordumise vältimiseks;

b) nõuab asjaomase vedaja täiendavat kontrollimist, eriti veterinaararsti viibimist loomade laadimise juures;

c) peatab või tühistab vedaja loa või asjaomase veovahendi vastavussertifikaadi.

5. Kui käesolevat määrust rikub autojuht või saatja, kes omab artikli 17 lõikes 2 ette nähtud pädevustunnistust, võib pädev asutus päde-

vustunnistuse peatada või tühistada, eriti kui rikkumine näitab, et autojuhil või saatjal ei ole piisavalt teadmisi või teadlikkust loomade vedamiseks vastavalt käesoleva määruse nõuetele.

6. Käesoleva määruse korduvate või tõsiste rikkumiste korral võib liikmesriik ajutiselt keelata asjaomasel vedajal või veovahendil vedada loomi tema territooriumile, isegi kui vedajal või veovahendil on muu liikmesriigi luba, tingimusel et kõik artiklis 24 ette nähtud vastastikuse abi ja teabevahetuse võimalused on ära kasutatud.

7. Liikmesriigid tagavad, et kõiki artikli 24 lõikes 2 ettenähtud kontaktpunkte on viivitamata teavitatud käesoleva artikli lõike 4 punkti c või lõigete 5 või 6 kohaselt vastu võetud otsustest."

17. Määruse nr 1/2005 artikli 27 lõige 1 sätestab:

„Pädev asutus kontrollib käesoleva määruse nõuete täitmist, viies läbi mittediskrimineerivaid loomade, veovahendite ja saatedokumentide kontrolle. Selliseid kontrolle peab läbi viima liikmesriigis igal aastal veetavate loomade arvuga proportsionaalses suhtes, ning neid võib läbi viia üheaegselt teistel eesmärkidel läbiviidavate kontrollidega. Kontrollide osakaalu suurendatakse, kui on leidnud kinnitust, et käesoleva määruse sätteid eiratakse. Eelnimetatud osakaal määratletakse vastavalt artikli 31 lõikes 2 osutatud menetlustele."

18. Määruse nr 1/2005 artikkel 33 sätestab:

„Direktiiv 91/628/EMÜ ja määrus (EÜ) nr 411/98 tunnistatakse kehtetuks alates 5. jaanuarist 2007. Viiteid kehtetule direktiivile ja määrusele tõlgendatakse viidetena käesolevale määrusele."

19. Määruse nr 1/2005 I lisa V peatükk sätestab:

„1.1 Käesolevas jaos esitatud nõudeid kohaldatakse koduhobuslaste, välja arvatud registreeritud hobuslased, koduloomadena peetavate veiste, lammaste, kitsede ja sigade liikumisele, välja arvatud õhutransport.

1.2 Punktis 1.1. osutatud liikidesse kuuluvate loomade teekonna kestus ei tohi ületada kaheksat tundi.

1.3 Punkti 1.2. maksimaalset teekonna kestust võib ületada, kui on täidetud VI peatüki täiendavad nõuded

1.4 Jootmise ja söötmise ajavahemikud, teekonna kestus ja puhkeajad punkti 1.3. nõuetele vastavaid maanteesõidukeid kasutades on määratletud järgmiselt:

a) võõrutamata vasikatele, lamba- ja kitsetalledele ning varssadele, kes on veel piimadieedil, ja võõrutamata põrsastele tuleb pärast üheksatunnist vedamist anda vähemalt ühetunnine puhkeaeg, mis on piisav selleks, et anda neile eelkõige vedelikku ja vajaduse korral ka sööta; pärast sellist puhkeaega võib neid jällegi vedada üheksa tundi;

b) sigu võib vedada maksimaalselt 24 tundi. Vedamise ajal peab neil olema pidev juurdepääs veele;

c) koduhobuslasi võib vedada maksimaalselt 24 tundi; vedamise ajal tuleb neile anda vedelikku ja vajaduse korral sööta iga kaheksa tunni järel

d) kõigile teistele punktis 1.1. osutatud liikidesse kuuluvatele loomadele tuleb pärast 14-tunnist teekonda anda vähemalt ühetunnine puhkeaeg, mis on piisav selleks, et anda neile eelkõige vedelikku ja vajaduse korral sööta; pärast sellist puhkeaega võib neid vedada veel 14 tundi.

[…]

1.7 a) Loomi ei tohi vedada meritsi, kui veo maksimaalne kestus ületab punktis 1.2. sätestatud kestuse, kui punktides 1.3. ja 1.4. sätestatud tingimused ei ole täidetud, välja arvatud veo kestused ja puhkeajad.

b) Mereveo puhul regulaarse otseühenduse abil ühenduse kahe geograafilise punkti vahel, milleks kasutatakse sõidukeid, mis laaditakse laevadele ilma loomi maha laadimata, tuleb loomadele pärast mahalaadimist sihtkoha sadamas või selle vahetus läheduses anda 12 tundi puhkust, [välja arvatud] kui veo kestus merel on selline, et see kuulub punktides 1.2–1.4. sätestatud üldkava alla." [täpsustatud tõlge]

B. *Loomade kaitse tapmisel*

20. Direktiiv 93/119 reguleerib loomade kaitset nende tapmisel.

21. Direktiivi 93/119 artikkel 3 sätestab:

„Loomade liikumisel, tapaeelsel pidamisel, liikumise piiramisel, uimastamisel, tapmisel või surmamisel peab neid säästma kõikidest välditavatest ärritustest, valudest ja kannatustest."

22. Direktiivi 93/119 artikli 5 lõige 1 sätestab:

„Kabjalisi, mäletsejaid, sigu, küülikuid ja kodulinde, keda viiakse tapamajja tapmisele:

[…]

d) veretustatakse vastavalt D lisa sätetele."

23. Direktiivi 93/119 artikli 6 lõige 1 sätestab:

„Loomade uimastamiseks või surmamiseks kasutatavad tööriistad, liikumise piiramise ja muud vahendid ja seadmed tuleb projekteerida, ehitada, neid tuleb hooldada ja kasutada nii, et oleks tagatud loomade kiire ja tõhus uimastamine või surmamine vastavalt käesoleva direktiivi sätetele. Pädev asutus kontrollib, et loomade uimastamiseks või surmamiseks kasutatavad tööriistad, liikumise piira-

mise ja muud vahendid vastavad eespool nimetatud põhimõtetele, ning kontrollib regulaarselt, et need on heas korras ja võimaldavad saavutada eespool nimetatud eesmärgi.”

24. Direktiivi 93/119 artikkel 8 sätestab:

„Tapamajade inspekteerimise ja kontrolli läbiviimise eest vastutab pädev asutus, millel on käesoleva direktiivi järgimise tagamiseks alaline vaba juurdepääs tapamajade kõikidele osadele. Sellist inspekteerimist ja kontrolli võib läbi viia samaaegselt muudel eesmärkidel tehtavate kontrollidega.”

25. Direktiivi 93/119 D lisa käsitleb loomade veretustamise täpsemaid eeskirju. Nimetatud lisa punkt 1 sätestab:

„Uimastatud loomad tuleb veretustada võimalikult kiiresti pärast uimastamist ning veretustamine peab olema kiire, ohter ja täielik. Igal juhul tuleb loom veretustada enne teadvusele tulekut.”

III. Kohtueelne menetlus ja komisjoni hagi

26. VTA on alates 1998. aastast Kreekas kontrollinud selliste ühenduse õigusnormide rakendamist, mis käsitlevad loomade kaitset, eelkõige nende kaitset vedamise ajal ja tapmisel. Aastatel 2002–2004 viis ta läbi järgmised kontrollid:

– kontroll nr 8729/2002, 18.–20. november 2002;

– kontroll nr 9002/2003, 13.–17. jaanuar 2003;

– kontroll nr 9176/2003, 21.–25. juuli 2003;

– kontroll nr 9211/2003, 15.–19. september 2003;

– kontroll nr 7273/2004, 4.–8. oktoober 2004.

27. Kuna VTA inspektorid tuvastasid mitme Kreekas läbi viidud kontrolli käigus puudusi, saatis komisjon viimasele 13. juulil 2005 märgukirja, milles kutsus teda üles tuvastatud rikkumised lõpetama. Kreeka Vabariik vastas märgukirjale 20. septembril 2005 ja vaidlustas talle ette heidetud rikkumised.

28. Pärast teabevahetust Kreeka Vabariigiga ja kontrolli nr 8042/2006, mis toimus 21. veebruarist kuni 1. märtsini 2006, leidis komisjon, et Kreeka Vabariik ei ole endiselt ette heidetud rikkumisi lõpetanud. Seetõttu saatis ta 4. juulil 2006 Kreeka Vabariigile põhjendatud arvamuse, mille viimati nimetatu sai kätte 5. juulil 2006; Kreeka Vabariik vastas sellele 4. septembri 2006. aasta kirjaga ja vaidles selles vastu komisjoni põhjendatud arvamuses esitatud väidetele. Kuna komisjon leidis pärast põhjendatud arvamuses kohustuste täitmiseks antud tähtaja lõppu, s.o 5. septembril 2006, ja 4.–15. septembrini 2006 toimunud täiendavat kontrolli nr 8167/2006, et Kreeka Vabariik ei ole oma kohustusi endiselt täitnud, siis esitas ta 11. septembril 2007 Kreeka Vabariigi vastu hagi.

29. Nimetatud hagis palus komisjon Euroopa Kohtul:

1) tuvastada, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid selleks, et:

– igal loomade vedajal oleks pädeva asutuse luba ja et ta oleks registreeritud viisil, mis võimaldab pädeval asutusel teda kiiresti identifitseerida, eelkõige nende eeskirjade rikkumise korral, mis käsitlevad loomade heaolu vedamise ajal,

– pädevad asutused saaksid ettenähtud korras kontrollida teekonnaplaane/teekonnalehti,

– parvlaevasadamates või nende läheduses oleks ette nähtud kohad, mis on mõeldud loomadele puhkuse võimaldamiseks pärast nende laevalt mahalaadimist,

– tagada transpordivahendite ja loomade tõhus kontroll,

määruse (EÜ) nr 1/2005 (mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97) artikli 5 lõikest 4, artikli 6 lõikest 1, artikli 13 lõigetest 3 ja 4, artikli 15 lõikest 1, artiklitest 25, 26 ning artikli 27 lõikest 1;

– määrata nende sätete korduva ja raske rikkumise eest, mis käsitlevad loomade kaitset vedamise ajal, tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused,

2) kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid selleks, et:

on Kreeka Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktidest i ja ii, artikli 5 A osa lõike 2 punktist b, artikli 5 A osa lõike 2 punkti d alapunkti i esimesest taandest, artiklitest 8, 9 ja artikli 18 lõikest 2 ning kõnesoleva direktiivi lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõikest b [5], samuti pärast 5. jaanuari 2007 kohustusi, mis tulenevad nõukogu 22. detsembri 2004. aasta

– tagada nende eeskirjade täitmine, mis käsitlevad loomade uimastamist tapmisel, ja

– tagada tapamajade nõuetekohane inspekteerimine ja kontroll,

5 – Nõuetes ja kogu põhjendavas osas tugineb komisjon direktiivi 91/628 lisa VII peatüki „punkti 7 alapunktile b”, kuid see viide ei ole päris täpne, kuna see säte kuulub nimetatud lisa punkti 48 „Jootmise ja söötmise vahemik, veo kestus ja puhkeajad” koosseisu. Seetõttu on õige viide direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõige b. Sellele lisale on sellisel viisil viidatud ka Euroopa Kohtu praktikas; vt nt 23. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-300/05: ZVK (EKL 2006, lk I-11169, punkt 1) ja 9. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-277/06: Interboves (EKL 2008, lk I-7433, punkt 1). Käesolevas ettepanekus kasutan seega „punkti 7 alapunkt b” asemel täpsemat viidet direktiivi 91/628 lisa VII peatüki „punkti 48 alapunkti 7 lõige b”.

on Kreeka Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 93/119/EÜ artiklist 3, artikli 5 lõike 1 punktist d, artikli 6 lõikest 1 ja artiklist 8;

ja mõista kohtukulud välja Kreeka Vabariigilt.

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

30. Euroopa Komisjoni hagi saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 4. septembril 2007; kostja vastus saabus 26. novembril 2007. Komisjon esitas ka repliigi, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 7. veebruaril 2008; Kreeka valitsus esitas vasturepliigi, mis saabus Euroopa Kohtusse 20. märtsil 2008. 22. jaanuaril 2009 toimunud kohtuistungil esitasid komisjon ja Kreeka valitsus oma suulised märkused ja vastasid Euroopa Kohtu küsimustele.

V. Kohtujuristi hinnang

A. *Sissejuhatus*

31. Käesolev kohtuasi on oluline selleks, et tagada ühenduse tasandil loomade piisav kaitse vedamise ajal ja tapmisel.[6] Loomadele tarbetute kannatuste põhjustamise vältimiseks on vaja sobivaid õigusnorme kõnealuses valdkonnas ja neid õigusnorme järgida. Samal ajal aitab nende õigusnormide järgimine ennetada haiguste[7] teket, mis võivad olla põhjustatud loomade transportimisel või tapmisel toime pandud rikkumistest, ning selle kaudu kaudselt kaitsta nende inimeste tervist, kes seda liha tarbivad. Viimastel aastatel on Euroopa Ühenduses toimunud

6 – Ühenduse õiguse raames loomade kaitsmine vedamise ajal ja tapmisel peegeldab ühenduse üldisi jõupingutusi loomade kaitsmisel ja nende heaolu tagamisel. Nii selgub protokollist nr 33 loomade kaitse ja heaolu kohta, mis Amsterdami lepinguga lisati Euroopa Ühenduse asutamislepingule, et soovides „tagada loomade kui aistimisvõimeliste olendite parema kaitse ja nende heaolu respekteerimise", on liikmesriigid leppinud kokku järgmises sättes, mis lisatakse EÜ asutamislepingule: „Ühenduse põllumajandus-, transpordi-, siseturu- ja teaduspoliitika kavandamisel ning rakendamisel pööravad ühendus ja liikmesriigid täit tähelepanu loomade heaolu nõuetele, respekteerides samal ajal liikmesriikide õigus- või haldusnorme ja tavasid, mis iseäranis käsitlevad riitusi, kultuuritraditsioone ja piirkondlikku pärandit". Lisan veel, et loomade kaitse parandamiseks tehtavate jõupingutuste raames ühines Euroopa Ühendus loomade kaitset rahvusvaheliste vedude ajal käsitleva Euroopa konventsiooniga. Euroopa Ühendus ühines sellega nõukogu 21. juuni 2004. aasta otsusega 2004/544/EÜ loomade kaitset rahvusvaheliste vedude ajal käsitleva Euroopa konventsiooni allakirjutamise kohta (läbi vaadatud) (ELT L 241, 13.7.2004, lk 21).

7 – Wilkins, D. B. (toim), *Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns*, London, Haag, Boston, Kluwer Law International, 1997, lk 4, märgib, et elavate loomade vedu ühest liikmesriigist teise mõjutab haiguste levikut ühenduses.

üldise loomade kaitse teemal ulatuslik avalik arutelu,[8] mille põhjal koostas komisjon loomade kaitset ja heaolu käsitleva tegevuskava, milles nähakse ette suunised kõnealuse valdkonna tulevasteks arenguteks.[9] Seega teeb ühendus pidevalt jõupingutusi loomade kaitse parandamiseks.[10]

32. Käesolevas hagis palub komisjon Euroopa Kohtul tuvastada, et Kreeka Vabariik on rikkunud kohustusi, mis tulenevad ühenduse õigusnormidest, mis käsitlevad loomade kaitset vedamise ajal ja nende tapmisel, täpsemalt direktiivist 91/628, määrusest nr 1/2005 ja direktiivist 93/119 tulenevaid nõudeid. Selles osas ei väida komisjon, et ühenduse direktiivide sätted on hilinemisega või ebaõigesti üle võetud, vaid ta väidab, et nimetatud õigusnormidest tulenevaid kohustusi on rikutud praktikas. Nimelt nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et kohustuste rikkumine võib tuleneda ühenduse õigust rikkuvast halduspraktikast isegi siis, kui kohaldatav siseriiklik õigus on iseenesest selle õigusega kooskõlas.[11] Sellisel juhul peab komisjon tõendama, et selline halduspraktika on juurdunud ja üldine.[12] Kui komisjon on esitanud piisavalt tõendeid selle kohta, et liikmesriigi ametiasutustel on välja kujunenud korduva ja püsiva iseloomuga tava, mis on vastuolus direktiivi sätetega, peab liikmesriik selliselt esitatud asjaolud ja nende tagajärjed sisuliselt ja üksikasjalikult vaidlustama.[13]

8 – Selles osas tuleb lisada, et selles avalikus arutelus räägitakse palju ka „loomade õigustest", mitte ainult loomade kaitsest. Vt selle kohta Brooman, S. ja Legge, D., „Animal transportation", *New Law Journal Practitioner*, nr 6706/1995, lk 1131.

9 – Vt komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule loomade kaitset ja heaolu käsitleva ühenduse tegevuskava kohta aastateks 2006–2010 (KOM(2006) 13 (lõplik)). Ühena põhilistest meetmete valdkondadest paneb tegevuskava üha enam rõhku loomade kaitset ja heaolu käsitlevatele kehtivatele miinimumstandarditele, kuid toetab jätkuvalt loomade heaolu alase teadlikkuse ja konsensuse suurendamisega seotud täiendavaid rahvusvahelisi algatusi.

10 – Vt õiguskirjanduses selle kohta nt Marguenaud, J.-P., „Arrêt „Danske Svineproducenter": la protection communautaire des animaux transportés", *Journal de droit européen*, nr 151/2008, lk 206. Samuti Nentwich, M., „Die Bedeutung des EG-Rechts für den Tierschutz", teoses Harrer, F. ja Graf, G. (toim), *Tierschutz und Recht*, Wien, Orac, 1994, lk 87, kes märgib, et ühendus on loomade kaitse valdkonnas väga aktiivne ja on selles osas võtnud vastu hulgaliselt õigusnorme. Caspar, J., *Zur Stellung des Tieres im Gemeinschaftsrecht*, Baden-Baden, Nomos, 2001, lk 89, märgib, et ühenduse õigus reguleerib loomade kaitse olemuslikke küsimusi. Bowles, D. ja Fisher, C., „Trade Liberalisation in Agriculture: The Likely Implications for European Farm Animal Welfare", teoses Bilal, S. ja Pezaros, P. (toim), *Negotiating the Future of Agricultural Policies: Agricultural Trade and the Millenium WTO Round*, Haag, Kluwer Law International, 2000, lk 202, rõhutavad, et loomade kaitse standardid on Euroopa Liidus üldjuhul kõrgemad kui riikides, kes temaga konkureerivad.

11 – Vt nt 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-387/99: komisjon *vs.* Saksamaa (EKL 2004, lk I-3751, punkt 42); 26. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-494/01: komisjon *vs.* Iirimaa (EKL 2005, lk I-3331, punkt 28); 12. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-278/03: komisjon *vs.* Itaalia (EKL 2005, lk I-3747, punkt 13) ja 27. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-441/02: komisjon *vs.* Saksamaa (EKL 2006, lk I-3449, punkt 47). Õiguskirjanduses vt nt Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I. ja Bray, R., *Procedural Law of the European Union*, 2. tr, Sweet & Maxwell, London, 2006, lk 132, punkt 5-008; Karpenstein, P. ja Karpenstein, U., teoses Grabitz, E., Hilf, M. ja Nettesheim, M. (toim), *Das Recht der Europäischen Union*, München, Beck, 2008, kommentaar artiklile 226, punkt 25.

12 – Vt nt eespool 11. joonealuses märkuses viidatud 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Saksamaa, punkt 42; eespool 11. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Iirimaa, punkt 28; eespool 11. joonealuses märkuses viidatud 27. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Saksamaa, punkt 50; 12. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-287/03: komisjon *vs.* Belgia (EKL 2005, lk I-3761, punkt 29) ning 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-135/05: komisjon *vs.* Itaalia (EKL 2007, lk I-3475, punkt 21).

13 – Vt nt eespool 11. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Iirimaa, punktid 46 ja 47, ning eespool 12. joonealuses märkuses viidatud 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Itaalia, punkt 32.

B. *Loomade kaitset vedamise ajal käsitlevate väidete analüüs*

1. Esialgne märkus vastuvõetavuse kohta

33. Hagis toodud väidete osas loomade kaitse kohta vedamise ajal väidab komisjon, et rikutud on direktiivi 91/628 ja määrust nr 1/2005, mis alates 5. jaanuarist 2007 tunnistas kehtetuks ja asendas direktiivi 91/628. [14] Selles osas tuleb rõhutada, et määrus nr 1/2005 asendas ja tunnistas kehtetuks direktiivi 91/628 alles pärast seda, kui oli möödunud põhjendatud arvamuse kättesaamisest kulgema hakkav kahekuuline tähtaeg, mille jooksul peab liikmesriik oma kohustused täitma. Nimelt sai Kreeka Vabariik komisjoni põhjendatud arvamuse kätte 5. juulil 2006, nii et põhjendatud arvamuses esitatud kahekuuline tähtaeg lõppes 5. septembril 2006. [15] Määrus nr 1/2005 jõustus 5. jaanuaril 2007 ja komisjon esitas hagi 11. septembril 2007.

34. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb EÜ artikli 226 alusel toimuvas menetluses hinnata kohustuste rikkumist lähtuvalt nendest ühenduse õigusnormidest, mis kehtivad selle tähtaja lõpus, mille komisjon määras asjassepuutuvale liikmesriigile põhjendatud arvamuse järgimiseks. [16]

35. Kuigi hagiavalduses sisalduvad nõuded ei saa põhimõtteliselt ulatuda kaugemale rikkumistest, mida on mainitud põhjendatud arvamuse resolutsioonis ja märgukirjas, on komisjonil siiski õigus nõuda selliste kohustuste rikkumise tuvastamist, mis tulenevad hiljem muudetud või kehtetuks tunnistatud ühenduse õigusakti esialgsest versioonist ning mis on uude ühenduse õigusakti üle võetud. [17] Seevastu ei saa vaidluse eset laiendada uutest sätetest tulenevatele kohustustele, mis ei ole

14 – Vt määruse nr 1/2005 artikkel 33, mis sätestab mh, et direktiiv 91/628 tunnistatakse kehtetuks alates 5. jaanuarist 2007. Viiteid kehtetule direktiivile tõlgendatakse viidetena määrusele nr 1/2005.

15 – Vt komisjoni repliigi punkt 6, milles ta märgib täpselt, millal lõppes põhjendatud arvamuses kohustuste täitmiseks määratud tähtaeg. Ka repliigi punktis 11 selgitab ta, et hagi punktis 39 on märgitud valesti, et põhjendatud arvamuses kohustuste täitmiseks määratud tähtaeg lõppes 2006. aasta novembris.

16 – Vt 10. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-61/94: komisjon *vs*. Saksamaa (EKL 1996, lk I-3989, punkt 42); 9. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-365/97: komisjon *vs*. Itaalia (EKL 1999, lk I-7773, punkt 32) ja 5. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-377/03: komisjon *vs*. Belgia (EKL 2006, lk I-9733, punkt 33). Õiguskirjanduses vt nt eespool 11. joonealuses märkuses viidatud Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I. ja Bray, R., *Procedural Law of the European Union*, lk 159, punkt 5-052; Rideau, J. ja Picod, F., *Code des procédures juridictionnelles de l'Union européenne*, 2. tr, Paris, Litec, 2002, lk 175, ning eespool 11. joonealuses märkuses viidatud Karpenstein, P. ja Karpenstein, U., teoses Grabitz, E., Hilf, M. ja Nettesheim, M. (toim), *Das Recht der Europäischen Union*, kommentaar artiklile 226, punkt 17.

17 – Vt eespool 16. joonealuses märkuses viidatud 9. novembri 1999. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs*. Itaalia, punkt 36; 12. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-363/00: komisjon *vs*. Itaalia (EKL 2003, lk I-5767, punkt 22); eespool 16. joonealuses märkuses viidatud 5. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs*. Belgia, punkt 34. Vt ka minu 11. juuni 2008. aasta ettepanek kohtuasjas C-275/07: komisjon *vs*. Itaalia, milles otsus tehti 19. märtsil 2009 (EKL 2009, lk-I-2005, ettepaneku punkt 73). Õiguskirjanduses vt nt eespool 11. joonealuses märkuses viidatud Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I. ja Bray, R., *Procedural Law of the European Union*, lk 158, punkt 5-048.

samaväärsed selle õigusakti esialgsest versioonist tulenevate kohustustega; vastasel korral oleks tegemist olulise menetlusnormi rikkumisega liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses. [18]

36. Seega tuleneb kohtupraktikast, et hiljuti jõustunud õigusnormidel põhinevate hagi väidete vastuvõetavuse hindamise kriteerium ei ole mitte formaalne, vaid sisuline kriteerium. Kui pärast põhjendatud arvamuses esitatud kuupäeva ja enne hagi esitamist jõustunud uus õigusakt näeb ette samad sisulised kohustused mis asendatud akt, siis on sellel uuel õigusaktil põhinevad põhjendused vastuvõetavad üksnes juhul, kui viimasest tulenevad liikmesriigile samad kohustused mis varem kehtinud aktist. Seetõttu tuleb käesolevas kohtuasjas välja selgitada, kas direktiivi 91/628 sätetest tulenevad kohustused, millele komisjon tugines, tulenevad sellistena ka määruse nr 1/2005 sätetest. Käesoleva ettepaneku selguse huvides hindan küsimust, kas komisjon võis konkreetsetele määruse nr 1/2005 sätetele tugineda, hagi iga väite puhul eraldi.

18 – Vt eespool 17. joonealuses märkuses viidatud 12. juuni 2003. aasta otsus komisjon *vs.* Itaalia, punkt 22; eespool 16. joonealuses märkuses viidatud 5. oktoobri 2006. aasta otsus komisjon *vs.* Belgia, punkt 34. Vt ka eespool 17. joonealuses märkuses viidatud kohtujuristi ettepanek kohtuasjas komisjon *vs.* Itaalia, milles otsus tehti 19. märtsil 2009, ettepaneku punkt 73.

2. Vedajate identifitseerimist ja vedajate lube käsitlev väide

a) Poolte argumendid

37. VTA poolt läbi viidud kontrollide nr 7273/2004 ja nr 8042/2006 tulemuste põhjal leiab komisjon, et Kreeka Vabariik on jätnud võtmata vajalikud meetmed selleks, et igal loomade vedajal oleks vastav loomade vedamise luba ja et ta oleks registreeritud viisil, mis võimaldab pädeval asutusel kiiresti kontrollida, kas konkreetse vedaja puhul on loomade kaitset vedamise ajal käsitlevad nõuded täidetud. Komisjon väidab, et sellest tulenevalt on Kreeka Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktidest i ja ii, artikli 5 A osa lõike 2 punktist b, direktiivist 91/628 ja määruse nr 1/2005 artikli 6 lõikest 1 ja artikli 13 lõigetest 3 ja 4.

38. Komisjon rõhutab, et kontrolli nr 7273/2004 (kontrolli aruande punktid 5.3 ja 6.3) käigus tuvastasid VTA inspektorid, et teatud vedajatel puudus vastav luba või et neile väljastatud luba oli aegunud. Kontrolli nr 8042/2006 (kontrolli aruande punktid 5.3 ja 6.3) käigus tuvastati, et vaatamata mõningasele olukorra paranemisele, ei järgitud

piisavalt vedajate lube ja vedajate identifitseerimist käsitlevaid eeskirju. Komisjon rõhutab, et kuigi vedajate nimekirjad on olemas, ei ole need alati kaasajastatud.

39. *Kreeka valitsus* väidab kostja vastuses, et kontrolli nr 7273/2004 käigus avastatud kehtetu luba on üksikjuhtum, mis iseenesest ei tõenda ühenduse õiguse rikkumist; pealegi olid pädevad siseriiklikud ametiasutused kõnealuse loa olemasolu eelnevalt juba tuvastanud. Samuti rõhutab Kreeka valitsus, et ta on võtnud meetmed ühenduse õiguse järgimise tagamiseks. Ta väidab, et asjaomaste Kreeka maakondade pädevatele ametiasutustele tehti teatavaks VTA inspektorite soovitused ning vedajatele ja veterinaaridele korraldati õppeseminare, mis Kreeka valitsuse hinnangul tõendab, et ametiasutused teostavad pidevat järelevalvet ühenduse õigusnormide kohaldamise üle.

40. *Komisjon* väidab selles küsimuses oma repliigis, et niisuguste seminaride korraldamine kujutab endast kahtlemata positiivset meedet, kuid see ei saa asendada ametlikke meetmeid, mida pädevad siseriiklikud asutused peavad vedajate lubadega seoses võtma.

b) Vastuvõetavus

41. Vedajate identifitseerimist ja nende lube käsitleva väite raames leiab komisjon, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunkte i ja ii. Hagis väidab ta, et määruse nr 1/2005 artikli 6 lõige 1 ja artikli 13 lõiked 3 ja 4 käsitlevad samasisulist kohustust. Järgnevalt kontrollin selle komisjoni argumendi paikapidavust.

i) Vedajate identifitseerimine

42. *Direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunkt i* sätestab, et kõik vedajad peavad olema registreeritud viisil, mis võimaldab pädeval asutusel teha kiiresti kindlaks isiku nimetatud direktiivi nõuete mittetäitmise korral. Komisjon väidab, et määruse nr 1/2005 artikli 13 lõiked 3 ja 4 on selle artikli suhtes samasisulised. *Määruse nr 1/2005 artikli 13 lõige 3* sätestab, et pädev asutus registreerib [19] load viisil, mis võimaldab pädeval asutusel vedajaid kiiresti identifitseerida, eriti nimetatud määruse nõuetele mitte-

19 – Lisaks sätestab määruse nr 1/2005 artikli 13 lõige 3 veelgi täpsemalt, et tegemist on nimetatud määruse artikli 10 lõikes 1 või artikli 11 lõikes 1 ette nähtud lubadega. Nimetatud määruse artikli 10 lõige 1 sätestab vedajale loaga seoses esitatavad nõuded ja artikli 11 lõige 1 määratleb pikki vedusid teostavale vedajale loaga seoses esitatavad nõuded.

vastavuse korral. Minu hinnangul võib sedastada, et määruse nr 1/2005 artikli 13 lõikes 3 sätestatud kohustus on sama mis direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktis i. Neist kahest artiklist tuleneb kohustus pidada vedajate registrit, mis võimaldab vedaja kiiresti identifitseerida, kui ta ei täida direktiivi või määrusega sätestatud nõudeid. Seetõttu on minu hinnangul komisjonil õigus tugineda hagis määruse nr 1/2005 artikli 13 lõikele 3.

43. *Määruse nr 1/2005 artikli 13 lõike 4* osas tuleb minu hinnangul asuda teistsugusele seisukohale. Nimetatud artiklist tuleneb pädeva asutuse kohustus registreerida load elektroonilises andmebaasis.[20] See on uus kohustus, mida direktiivis 91/628 ei ole. Seetõttu ei ole komisjonil minu hinnangul õigust tugineda määruse nr 1/2005 artikli 13 lõikele 4.

20 – Määruse nr 1/2005 artikli 13 lõige 4 sätestab veel, et vedaja nimi ja loa number on loa kehtivusaja jooksul avalikult kättesaadavad; avaliku juurdepääsu muudele vedaja lubadega seotud andmetele tagavad liikmesriigid vastavalt ühenduse ja/või siseriiklikele eeskirjadele isikuandmete kaitse kohta; andmebaas sisaldab ka otsuseid, millest on teatatud artikli 26 lõike 4 punkti c ja lõike 6 alusel.

ii) Vedajate load

44. *Direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktist ii* tuleneb, et iga vedaja peab omama asukohaliikmesriigi pädeva asutuse luba või kui on tegemist kolmandas riigis asuva ettevõtjaga, siis EL-i liikmesriigi pädeva asutuse luba, kui veoettevõtja eest vastutav isik on võtnud kirjalikult kohustuse täita ühenduse veterinaariaalaste õigusaktide kehtivaid nõudeid. Komisjon näeb sellega samasisulise artiklina *määruse nr 1/2005 artikli 6 lõiget 1*, millest tuleneb, et vedajana tohib tegutseda ainult isik, kellel on vastavalt artikli 10 lõikele 1 ning pikkade teekondade korral vastavalt artikli 11 lõikele 1 pädeva asutuse poolt välja antud luba, ning et loomade vedamise korral esitatakse loa koopia pädevale asutusele.

45. Neist mõlemast artiklist – direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a

alapunktist ii ja määruse nr 1/2005 artikli 6 lõikest 1 – tuleneb igale vedajale kohustus omada pädeva asutuse luba. Arvesse tuleb aga võtta tõika, et lisaks artikli 6 lõike 1 nõudele, et igal vedajal peab olema luba, sätestab määrus nr 1/2005, et see luba tuleb välja anda vastavalt nimetatud määruse artikli 10 lõikele 1 või artikli 11 lõikele 1. Määruse nr 1/2005 artikli 10 lõige 1 määratleb vedajatele loa andmisel esitatavad nõuded,[21] samas kui artikli 11 lõige 1 määratleb pikki vedusid teostavatele vedajatele loa väljastamisel esitatavad nõuded.[22] Tuleb märkida, et direktiiv 91/628 selliseid täpseid analoogseid vedajate lubadega seotud nõudeid ei käsitle. Kuna määrusest nr 1/2005 tulenevad kohustused on täpsemad kui direktiivist 91/628 tulenevad nõuded, siis ei saa komisjon minu hinnangul oma hagis määruse nr 1/2005 artikli 6 lõikele 1 tugineda. Seetõttu ei ole komisjonil minu hinnangul õigust oma hagis määruse nr 1/2005 artikli 6 lõikele 1 tugineda.

c) Õiguslik hinnang

46. Tõendamiskoormise jaotuse osas peab komisjon EÜ artikli 226 alusel algatatud menetluses tõendama, et liikmesriik on oma kohustusi rikkunud.[23] Seevastu kostjast liikmesriigi ülesanne on end esitatud andmete ja nendest tulenevate järelduste vastu sisuliselt ja üksikasjalikult kaitsta.[24] Vedajate identifitseerimist ja lube käsitleva argumendi põhjendamisel tugineb komisjon VTA kontrollide nr 7273/2004 (kontrolli aruande punktid 5.3 ja 6.3) ja nr 8042/2006 (kontrolli aruande punktid 5.3 ja 6.3) käigus tehtud järeldustele ning seetõttu tuleb välja selgitada, kas nende kahe kontrolli käigus VTA poolt tuvastatud asjaolud, millele komisjon oma hagis tugineb, tõendavad selle väite põhjendatust.

21 – Määruse nr 1/2005 artikli 10 lõige 1 sätestab, et pädev asutus väljastab vedajale loa tingimusel, et taotleja on asutatud liikmesriigis, kus ta luba taotleb, või kui ta on asutatud kolmandas riigis, on neil kõnealuses riigis esindaja; kui taotleja on näidanud, et tema käsutuses on piisavalt nõuetele vastavat personali, seadmeid ja menetlusi, mis võimaldavad tal täita käesoleva määruse nõudeid ning vajaduse korral heade tavade suuniseid; ning kui taotleja ega tema esindaja ei ole toime pannud ühenduse loomakaitseõigusaktide ja/ega vastavate siseriiklike õigusaktide tõsiseid rikkumisi taotluse kuupäevale eelneva kolme aasta jooksul, välja arvatud juhul kui taotleja tõestab pädevale asutusele, et on võtnud kõik vajalikud meetmed edasiste rikkumiste vältimiseks.

22 – Määruse nr 1/2005 artikli 11 lõige 1 sätestab, et pädev asutus annab pikki teekondi sooritavatele vedajatele load taotluse alusel juhul, kui nad vastavad artikli 10 lõike 1 tingimustele ja kui nad esitavad juhtide ja saatjate kehtivad pädevustunnistused; kehtivad vastavussertifikaadid kõigi autotranspordivahendite kohta, mida kasutatakse pikaajalistel vedudel; menetluste üksikasjad, mis võimaldavad vedajatel jälgida ja registreerida nende vastutusel olevate maanteesõidukite liikumist ja kontakteeruda juhtidega mis tahes ajal pika teekonna vältel, ning varuplaan hädaolukordade puhuks.

23 – Vt nt 23. oktoobri 1997. aasta otsus kohtuasjas C-157/94: komisjon *vs.* Madalmaad (EKL 1997, lk I-5699, punkt 59); 15. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-147/00: komisjon *vs.* Prantsusmaa (EKL 2001, lk I-2387, punkt 27); eespool 11. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Iirimaa, punkt 41; 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-490/04: komisjon *vs.* Saksamaa (EKL 2007, lk I-6095, punkt 48) ja 22. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-189/07: komisjon *vs.* Hispaania (punkt 82).
Komisjoni tõendamiskoormist käsitlevas õiguskirjanduses vt nt Cremer, W., teoses Calliess, C. ja Ruffert, M. (toim), *EUV/EGV – Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta – Kommentar*, 3. tr, München, Beck, 2007, lk 1991, punkt 33, kes märgib, et hagi on põhjendatud siis, kui asjaolud, millele komisjon tugineb, on õiged ja kui neist faktidest nähtub, et toime on pandud ühenduse õiguse rikkumine, mis on omistatav kostjaks olevale liikmesriigile; komisjon peab tõendama nende asjaolude olemasolu. Eberhard, G. ja Riedl, E., teoses Mayer, H. (toim), *Kommentar zu EU- und EG-Vertrag*, Wien, Manz, 2005, kommentaar artiklile 226, punkt 76, märgivad, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab komisjon tõendama ühenduse õiguse rikkumisi.

24 – Selles osas vt nt 22. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 272/86: komisjon *vs.* Kreeka (EKL 1988, lk 4875, punkt 21); 18. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-119/04: komisjon *vs.* Itaalia (EKL 2006, lk I-6885, punkt 41); 14. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-82/06: komisjon *vs.* Itaalia (punkt 35); vt ka minu 13. detsembri 2007. aasta ettepanek kohtuasjas C-265/06: komisjon *vs.* Portugal, milles otsus tehti 10. aprillil 2008 (EKL 2008, lk I-2245, ettepaneku punkt 35).

i) Vedajate identifitseerimine

47. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktist 5.3 nähtub, et maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium palus kohalikel pädevatel ametiasutustel saata talle luba omavate vedajate nimekirja.[25] Aruandes on märgitud, et kordushindamise menetluse ajal olemas olnud nimekiri kõigist vedajatest oli ministeeriumi tasandil kättesaadav. Samuti selgub aruandest, et need nimekirjad olid kättesaadavad kõigis kohalikes pädevates ametiasutustes, kus kontrolli käigus käidi.

48. Samuti on kontrolli nr 8042/2006 aruande punktis 5.3 märgitud, et sõidukite laadimispinda puudutav teave, mida maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium nõudis, ei olnud kõigile vedajatele kättesaadavaks tehtud: Sérrese maakonnas ei olnud seda teavet ühelgi vedajal, Kilkise maakonnas oli see teave üksnes ühel kolmandikul vedajatest ning Messeenia maakonnas ei olnud seda teavet kummalgi peamisel veiste importijal.

25 – Samuti nähtub sellest kontrolli aruande punktist, et Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium palus kohalikel pädevatel asutustel saata kõnealused nimekirjad 20. juuniks 2005. Nimetatud aruande järgnevast osast, kus on märgitud, et need nimekirjad olid kättesaadavad, ei ole aga võimalik välja lugeda, kas kohalikud pädevad asutused täitsid selle kohustuse või mitte.

49. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktis 6.3 on märgitud, et maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumi poolt välja pakutud meetmed rakendati ellu piiratult ja osaliselt. On tõsi, et vedajate nimekirjad olid küll kättesaadavad, kuid need ei olnud alati kaasajastatud ja ei sisaldanud kogu teavet, nagu laadimispindu puudutav teave või teave isiku kirjaliku nõusoleku kohta järgida direktiivi 91/628 nõudeid.

50. Minu hinnangul ei ole kontrolli nr 8042/2006 aruande punktidest 5.3 ja 6.3 nähtuvad asjaolud mitmel põhjusel piisavad tõendamaks, et Kreeka Vabariik on rikkunud oma kohustust tagada vedajate kiire identifitseerimine.

51. Esiteks nähtub eespool viidatud asjaoludest, et vedajate nimekirjad olid kättesaadavad nii maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumis kui ka kõigis kohalikes pädevates asutustes, mida VTA inspektorid kontrollisid.

52. Teiseks tuleb komisjoni väidete osas, mille kohaselt ei ole vedajate nimekirjad kaasajastatud, märkida, nagu ütleb Kreeka

valitsus kostja vastuses [26] ja vasturepliigis [27], et need etteheited on äärmiselt ebatäpsed. Komisjon tugineb kontrolli nr 8042/2006 punktis 6.3 esitatud üldsõnalistele väidetele, mis ütlevad näiteks, et vedajate nimekirjad „ei olnud alati kaasajastatud" ja neis „ei olnud kogu teavet", ilma et oleks nimetatud konkreetne ja täpne arv, mitu nimekirja kontrollitutest ei olnud kaasajastatud. [28]

53. Kolmandaks tuleb väite osas, mille kohaselt on vedajate nimekirjad puudulikud, kuna need ei sisalda andmeid laadimispinna kohta, märkida, et ei direktiivist 91/628 ega määrusest nr 1/2005 ei tulene kohustust vedajate registreerimisel seda teavet esitada. Veoettevõtja eest vastutava isiku poolt kirjalikult võetav kohustus täita ühenduse veterinaariaalaste õigusaktide kehtivaid nõudeid on vastavalt direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktile ii vajalik üksnes siis, kui Euroopa Liidu liikmesriigi pädev asutus annab loa kolmandas riigis asuvale ettevõtjale; selles artiklis ei ole kusagil kohustust lisada see kirjalik kohustuse võtmise dokument vedajate nimekirjale. Ka määruses nr 1/2005 ei ole ühtegi konkreetset sätet, mis kehtestaks kohustuse tagada teabe esitamine laadimispinna kohta.

54. Kui komisjon väidab, et ühenduse õiguse rikkumine tuleneb haldustavast, siis peab ta neljandaks tõendama, et selline haldustava on juurdunud ja üldine. [29] Seega peab komisjon tõendama, et liikmesriigi ametiasutustel on välja kujunenud juurdunud ja kestev haldustava, mis on ühenduse õigusega vastuolus. Käesolevas kohtuasjas ei nähtu esitatud tõenditest, et tegemist oleks juurdunud ja kestva tavaga; komisjoni esitatud tõendid puudutavad üksnes aastat 2006, mitte pikemat ajavahemikku, mille vältel niisugune haldustava välja kujunes.

55. Seetõttu tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata vedajate identifitseerimist käsitleva väite osa, milles komisjon väidab, et Kreeka Vabariik rikkus kohustusi, mis tulenevad direktiivi 91/628 artikli 5 A osa

26 – Vt Kreeka valitsuse kostja vastus komisjoni hagi suhtes, punkt 8.

27 – Vt Kreeka valitsuse vasturepliik, punkt 8.

28 – Selles osas tuleb mainida, et kui Euroopa Kohus on tuvastanud ühenduse õigusest tulenevate kohustuste rikkumise, mis seisneb teatud liikmesriigi halduspraktikas, siis on ta tuginenud väga konkreetsetele andmetele, milles on toodud halduspraktika juhtude arv, mil ühenduse õigusnorme ei ole järgitud; vt nt 6. oktoobri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-502/03: komisjon *vs.* Kreeka (punkt 8) ja 29. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-423/05: komisjon *vs.* Prantsusmaa (punkt 12).

29 – Vt selle kohta eespool 11. joonealuses märkuses viidatud 29. aprilli 2004. aasta otsused kohtuasjas komisjon *vs.* Saksamaa, punkt 42, ja kohtuasjas komisjon *vs.* Iirimaa, punkt 28; eespool 11. joonealuses märkuses viidatud 27. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Saksamaa, punkt 50; eespool 12. joonealuses märkuses viidatud 12. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Belgia, punkt 29, ja eespool 12. joonealuses märkuses viidatud 26. aprilli 2007. aasta otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Itaalia, punkt 21.

lõike 1 punkti a alapunktist i ja määruse nr 1/2005 artikli 13 lõikest 3.

ii) Vedajate load

56. Kontrolli nr 7273/2004 aruande punktist 5.3 nähtub, et 2004. aastal avastasid pädevad asutused, et osal vedajatest ei olnud luba või nende luba oli aegunud. Nimetatud aruande punktist 6.3 selgub, et mõningast edenemist oli selles osas, et tagada vedajatel lubade olemasolu, kuid süsteemi parandamiseks vajalikke õigusnorme ei ole vastu võetud, nagu algselt ette nähti. Aruande nimetatud punktis oli samuti märgitud, et nõuet kontrollida pikamaa vedude sõiduaja kestust ei järgitud neljast kontrollitud maakonnast kolmes.

57. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktist 5.3 nähtub, et lubade süsteemi parandamiseks tegi Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium kohalikele pädevatele asutustele ülesandeks teavitada kirjalikult kõiki vedajaid, et nad vastutavad oma lubade pikendamise eest ise ja nad peavad pikendamistaotluse esitama kuu aega enne neile antud loa aegumist ning nad peavad teada andma kõigist muutustest, mis puudutavad veokite juhte ja sõidukeid. Aruandes on öeldud, et 54 pädevast kohalikust asutusest 49 vastasid, et vedajaid on nende kohustustest teavitatud; kõigi nende maakondade pädevad asutused, mida VTA inspektorid kontrollisid, olid teated välja saatnud. Samuti selgub sellest kontrolli aruande punktist, et Lakoonia maakonnas saadeti kõigile vedajatele, kelle luba oli aegunud, üldine meeldetuletus loa uuendamise kohta, kuid meeldetuletusi ei saadetud konkreetsetele vedajatele.

58. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktis 5.3 on samuti märgitud, et Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumi ei teavitatud ühestki vedajate lubadega seotud rikkumisest. Lakoonia maakonnas anti ühele vedajale luba, hoolimata asjaolust, et ta ei olnud võtnud kirjalikult direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktis ii sätestatud kohustust; kohalike pädevate asutuste esindajad märkisid, et osal kolmandate riikide vedajatest olid kehtetud load, kuid neid lube ei olnud väljastanud Kreeka pädevad asutused.

59. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktist 6.3 nähtub, et Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumi poolt välja pakutud meetmed rakendati ellu piiratult ja osaliselt. Samuti on seal öeldud, et kõnealune ministeerium ei kontrollinud, kas kolmandatest riikidest pärit vedajatel on kehtiv luba direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunkti ii tähenduses.

60. Minu hinnangul ei kinnita viidatud asjaolud komisjoni väidet, mille kohaselt on Kreeka Vabariik rikkunud vedajate lubadega seotud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktist ii.

61. Kontrolli nr 7273/2004 aruande punktis 5.3 on öeldud, et pädevad asutused avastasid, et osal vedajatest ei olnud luba või nende luba oli aegunud, kuid selles ei ole märgitud kontrollitud vedajate arvu, maakondade arvu ja nimesid ega seda, mitmel kontrollitud vedajatest ei olnud luba või oli aegunud luba. Oma hagis on komisjon küll märkinud, et tegemist ei olnud „üksikjuhtumiga", [30] nagu väidab Kreeka valitsus, vaid „paljude konkreetsete juhtumitega", [31] kuid ta ei nimeta juhtumite arvu ega ka suhtarvu, kui paljudel kontrollitud vedajatest puudus luba või oli aegunud luba. Ka kõnealuse kontrolli aruande punktis 6.3 esitatud andmed on minu hinnangul liiga üldised, et nendele tuginedes komisjoni väiteid tõendada, ning ka kontrolli nr 8042/2006 aruandest ei selgu, mitmel vedajal puudus kehtiv luba või oli aegunud luba. Vastupidi – Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumile ei ole teatatud ühestki vedajate lubadega seotud rikkumisest ning kontrolli nr 8042/2006 aruandes nimetatakse vaid üksikuid rikkumiste juhte.

30 – Vt Kreeka valitsuse kostja vastus komisjoni hagi suhtes, punkt 7.

31 – Vt komisjoni hagi punkt 43.

62. Minu hinnangul ei tõenda viidatud järeldused mingilgi moel, et Kreeka ametiasutustes oleks kujunenud juurdunud ja üldine haldustava, millega rikutakse ühenduse õigusest tulenevaid kohustusi.

63. Seetõttu tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata vedajate lubasid käsitleva väite osa, milles komisjon väidab, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktist ii tulenevaid kohustusi.

d) Analüüsi tulemus

64. Minu hinnangul tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata vedajate identifitseerimist ja vedajate lube käsitlev väide, milles komisjon väidab, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktidest i ja ii ning määruse nr 1/2005 artikli 13 lõikest 3 tulenevaid kohustusi.

3. Teekonnaplaanide kontrollimist käsitlev väide

a) Poolte argumendid

65. *Komisjon* heidab Kreeka Vabariigile ette, et viimane ei ole võtnud meetmeid, mis on vajalikud tagamaks, et pädevad asutused saaksid ettenähtud korras kontrollida loomade vedamise teekonnaplaane. Komisjon väidab, et sellega on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punktist b, artikli 5 A osa lõike 2 punkti d alapunkti i esimesest taandest, artikli 8 esimese lõigu punktidest b ja d ning artiklist 9 tulenevaid kohustusi. Samuti väidab komisjon, et rikutud on määruse nr 1/2005 artikli 5 lõikest 4 ja artikli 15 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

66. Komisjon märgib, et VTA inspektorid tuvastasid kontrolli nr 9002/2003 (kontrolli aruande punkt 5.4.2), kontrolli nr 7273/2004 (kontrolli aruande punktid 5.3 ja 6.4) ja kontrolli nr 8042/2006 (kontrolli aruande punktid 5.4.2 ja 6.4) käigus teatavates teekonnaplaanides puudusi. Rikkumised seisnesid eelkõige liiga pikas veo kestuses, mis oli märgitud enamikus kontrollitud teekonnaplaanides, mis puudutasid teistest liikmesriikidest Kreeka Vabariiki veetavaid tapaloomi.

67. *Kreeka valitsus* märgib, et 2003. aastal viidi ringkirjaga sisse nõuetekohane teekonnaplaanidele märgitud teabe kontrollimise süsteem. Lisaks märgib Kreeka valitsus, et kui kõnealused teekonnaplaanid on koostatud teiste liikmeriikide pädevate asutuste poolt, ei saa Kreeka ametiasutused kontrollida neile märgitud andmeid ja teiste liikmesriikide asutuste poolt arvesse võetud kriteeriume. Kreeka Vabariigi sõnul on Kreeka pädevatel asutustel võimalik kontrollida üksnes nende plaanide täitmist.

68. *Komisjon* väidab sellele Kreeka Vabariigi argumendile vastu, et teekonnaplaanide kontrollimise eesmärk on tagada direktiivist 91/628 tulenevate nõuete järgimine. Tema sõnul ei tule kontrollida mitte üksnes teekonnaplaani olemasolu või sellele märgitud andmete õigsust, vaid ka seda, kas vedu toimub kooskõlas nende ühenduse õigusnormidega, mis käsitlevad loomade kaitset vedamise ajal. Komisjon märgib, et seda kinnitab ka direktiivi 91/628 artikli 9 lõige 1, mis näeb ette meetmed, mis tuleb võtta juhul, kui loomade vedamise ajal ilmneb, et kõnealuse direktiivi sätteid ei ole järgitud. Seetõttu on komisjoni hinnangul ilmselge, et üksnes teekonnaplaanidele märgitud andmete kontrollimisest ei piisa, et täita direktiivis 91/628 sätestatud kohustusi. Kreeka Vabariigi väite osas, et 2003. aasta ringkirjaga kehtestati nõuetekohane teekonnaplaanidele märgitud teabe kontrollimise süsteem, märgib komisjon, et konkreetsete kontrollide käigus

tuvastasid VTA inspektorid, et kontrollimist ei viidud läbi nõuetekohaselt.

b) Vastuvõetavus

69. Teekonnaplaanide kontrollimist käsitleva väite osas väidab komisjon, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punktist b, artikli 5 A osa lõike 2 punkti d alapunkti i esimesest taandest, artikli 8 esimese lõigu punktidest b ja d ning artiklist 9 tulenevaid kohustusi. Samuti väidab komisjon, et rikutud on määruse nr 1/2005 artikli 5 lõikest 4 ja artikli 15 lõikest 1 (mis on eespool viidatud direktiivi 91/628 sätete analoogid) tulenevaid kohustusi.

70. *Direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkt b* sätestab, et liikmesriigid tagavad, et vedaja koostab liikmesriikide vahel kaubeldavate või kolmandatesse riikidesse eksporditavate loomade veo puhul, mis kestab üle kaheksa tunni, teekonnaplaani, mis lisatakse teekonna ajal veterinaarsertifikaadile ja milles märgitakse ära ka kõik peatus- ja ümberlaadimiskohad. See plaan koostatakse vastavalt lisa VIII peatüki näidisele; selles peatükis on täpselt määratletud, milliseid andmeid teekonnaplaan peab sisaldama: vedaja andmed, transpordivahendi andmed, loomaliik ja loomade arv, lähtekoht ja sihtkoht, veose teekond ja veo kestus, veterinaarsertifikaadi või saatedokumendi number, lähtekoha veterinaararsti pitser, väljumiskoha pädeva asutuse pitser, lahkumise kuupäev ja kellaaeg, teekonna ajal vedamise eest vastutava isiku nimi ja allkiri ning teave peatuspaiga või ümberlaadimispunkti kohta. *Direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkti d alapunkti i esimene taane* sätestab, et liikmesriigid tagavad, et vedaja tagab, et punktis b osutatud teekonnaplaani originaal on nõuetekohaselt ja õigeaegselt asjakohaste isikute poolt koostatud ja täidetud.

71. Komisjon käsitleb *määruse nr 1/2005 artikli 5 lõiget 4* samasisulisena nende direktiivi 91/628 sätetega, mis käsitlevad vedaja kohustust täita teekonnaplaan. See artikkel sätestab, et liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste pikkade teekondade korral koduhobuslaste, kes ei ole registreeritud hobuslased, koduloomadena peetavate veiste, lammaste, kitsede ja sigade vedamisel peavad vedajad ja korraldajad täitma II lisas toodud teekonnalehe tingimusi. Määruse nr 1/2005 II lisa punktis 2 on sätestatud, et teekonnaleht koosneb järgmistest osadest: planeerimine, lähtekoht, sihtkoht, vedaja avaldus ja kõrvalekaldumiste aruande näidis. Määruse nr 1/2005 II lisa erinevad osad reguleerivad täpsemalt teekonnalehe erinevate osade sisu.

72. Seega nõuavad direktiivi 91/628 sätted, et vedajad koostaksid *teekonnaplaani*, samas kui

määruse nr 1/2005 sätted kohustavad neid koostama *teekonnalehe*. Nende võrdlus näitab, et *teekonnalehe* 1. osa, mis käsitleb planeerimist, vastab suuresti direktiivis 91/628 sätestatud *teekonnaplaanile*. Määruses nr 1/2005 sätestatud teekonnalehe ülejäänud osad puudutavad täpsemat teavet kui direktiivis 91/628 sätestatud teekonnaplaanil märgitud teave. Nii on näiteks teekonnalehe teises osas, mis käsitleb lähtekohta, märgitud lähtekohas oleva loomapidaja nimi ja aadress; kolmandas osas, mis käsitleb sihtkohta, on märgitud sihtkohas oleva loomapidaja ja riikliku veterinaararsti andmed ja samuti läbiviidud kontrollide andmed; neljandas osas on vedaja avalduse originaal; viiendas osas on kõrvalekaldumiste aruande originaal. Rangelt formaalsest küljest vaadatuna on õige, et kohustus koostada teekonnalehe esimene osa, mis käsitleb planeerimist, on vastavuses kohustusega koostada teekonnaplaan, kuid arvesse tuleb võtta seda, et teekonnaleht on seotud tervik ja sellest üksnes esimese osa koostamisega ei ole vedaja veel täitnud talle määruse nr 1/2005 artikli 5 lõikest 4 tulenevat kohustust, millele tugineb komisjon. Seega leian, et komisjonil ei ole teekonnaplaanide kontrollimist käsitleva argumendi raames õigust tugineda määruse nr 1/2005 artikli 5 lõikest 4 tuleneva kohustuse rikkumisele.

73. Kõnealuse väite raames tugineb komisjon ka *direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktidele b ja d*. Selles on sätestatud, et liikmesriigid tagavad, et vastavalt nimetatud direktiivis sätestatud kontrollimise põhimõtetele ja eeskirjadele kontrollivad pädevad asutused käesoleva direktiivi nõuete järgimist, kontrollides ilma diskrimineerimata sihtkohta saabuvaid transpordivahendeid ja loomi (punkt b) ja saatedokumentide üksikasju (punkt d). Komisjoni arvates on selle artikliga samaväärne *määruse nr 1/2005 artikli 15 lõige 1*, mis sätestab, et pädev asutus viib pika teekonna mis tahes etapil läbi nõuetekohaseid pistelisi või sihtvalimiga kontrolle, et veenduda, kas deklareeritud teekonnakestused on realistlikud ja teekond vastab käesoleva määruse nõuetele ja eriti, kas sõidu- ja puhkeajad vastavad määruse I lisa V peatükis toodud piirnormidele.

74. Kontrollimiskohustuse osas võib nentida, et määruse nr 1/2005 artikli 15 lõikes 1 sätestatud kohustus ei ole täielikus vastavuses direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktides b ja d sätestatud kohustusega. Kui direktiivis 91/628 sätestatud kohustused puudutavad transpordivahendite, loomade ja saatedokumentide üksikasjade kontrolli üldiselt, siis määruses nr 1/2005 sätestatud kohustused puudutavad teekonnakestuste puhkeaegade kontrolli ning üldist nõuet, et veod toimuksid kooskõlas nimetatud määrusega. Lisaks piirdub määruse nr 1/2005 artikli 15 lõikes 1 sätestatud kontrollimiskohustus üksnes pika teekonna vedudega, samas kui direktiivi 91/628 artikli 8 esimene lõik ainult sellega ei piirdu. Sisuline erinevus nende kahe artikli vahel seisneb asjaolus, et määruse nr 1/2005 artikli 15 lõike 1 alusel võib pädev asutus pika teekonna *mis tahes etapil* läbi viia nõuetekohaseid pistelisi või sihtvali-

miga kontrolle, samas kui direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkt b puudutab üksnes *sihtkohta saabuvate* transpordivahendite ja loomade kontrollimist. [32] Seetõttu ei ole komisjonil minu hinnangul õigust tugineda määruse nr 1/2005 artikli 15 lõikele 1.

75. *Direktiivi 91/628 artikkel 9* näeb ette tegutsemisviisi juhtudeks, kui ilmneb, et kõnealuse direktiivi sätteid ei ole järgitud. Selle artikli lõige 1 sätestab, et kui vedamise ajal ilmneb, et käesoleva direktiivi sätteid ei ole järgitud või ei järgita, nõuab selle koha pädev asutus, kus rikkumine avastati, transpordivahendi eest vastutavalt isikult meetmete võtmist, mida pädev asutus peab vajalikuks asjaomaste loomade heaolu tagamiseks. Olenevalt iga juhtumi asjaoludest võivad sellised meetmed sisaldada: a) vedamise lõpetamist või loomade kõige otsemat teed lähtekohta tagasisaatmist, tingimusel et see ei põhjusta loomadele tarbetuid kannatusi; b) kuni probleemi lahendamiseni loomadele nõuetekohase majutuse korraldamist koos asjakohase hooldusega; c) loomade humaanse tapmise korraldamist. [33] Direktiivi 91/628 artikli 9 ülejäänud lõiked sätestavad tagajärjed, mis kaasnevad siis, kui transpordivahendi eest vastutav isik ei järgi pädeva asutuse juhtnööre, ning edasikaebeõiguse siseriiklikes asutustes. Selle kohustuse osas ei viita komisjon ühelegi määruse nr 1/2005 sättele.

c) Õiguslik hinnang

76. Teekonnaplaanide kontrollimist käsitleva väite põhjendamiseks tugineb komisjon esiteks kontrolli nr 9002/2003 aruande punktile 5.4.2, millest nähtub, et saatedokumentidel, mida kasutati ühel loomade veol Kreeka territooriumil, puudusid andmed väljumise kellaaja kohta. Samuti selgub sellest punktist, et VTA inspektorid avastasid puudusi dokumentides, mida pädevad siseriiklikud asutused olid juba kontrollinud. Nimelt sisaldasid veterinaarsertifikaatide ja teekonnaplaanide koopiad, mis olid saatedokumentidena kaasas Hispaania, Prantsuse ja Madalmaade päritolu loomade vedamisel Kreeka Vabariiki tapaloomadeks, vastuolulisi andmeid ja neis puudus oluline teave. Ena-

32 – Direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkt a sätestab küll kohustuse kontrollida transpordivahendeid ja loomi *maanteetranspordi ajal*, kuid selle väite raames tugineb komisjon üksnes nimetatud direktiivi artikli 8 esimese lõigu punktidele b ja d. Vt komisjoni hagi punkt 49.

33 – Direktiivi 91/628 artikli 9 esimene lõik sätestab veel, et nende loomade korjuste sihtkoht ja kasutus reguleeritakse 26. juuni 1964. aasta direktiivis 64/433/EMÜ ühendusesisest värske lihaga kauplemist mõjutavate tervishoiuprobleemide kohta (EÜT L 121, 29.7.1964, lk 2012; ELT eriväljaanne 3/01, lk 34) ette nähtud sätetega. Samuti sätestab see artikkel, et igast vastavalt teisele lõigule võetud meetmest teavitab pädev asutus ANIMO võrgu kaudu vastavalt korrale, sh finantskord, mis kehtestatakse artiklis 17 sätestatud korras.

mikul teekonnaplaanidel märgitud andmed veo kestuse kohta olid vastuolulised ja ebarealistlikud. Teekonnaplaanil puudus teave puhkepausi kohta (teekonnal Lõuna-Itaalias asuvast peatuskohast Kreeka Vabariigis asuvasse sihtkohta).

77. Komisjon tugineb samuti kontrolli nr 7273/2004 aruande punktile 5.4,[34] millest nähtub, et maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium nõudis kõigi maakondade pädevatelt asutustelt, et need esitaksid 2003. aasta kohta kontrollimisprogrammi; 54 maakonnast ainult kuus, s.o 11,1%, esitasid selle programmi. Lisaks selgub sellest punktist, et Fthiótida maakonnas kontrolliti sihtkohas 2003. aasta teises kvartalis 92% veostest ja vastavalt kolmandas kvartalis 83% veostest. Kardítsa maakonnas viidi kontrolle läbi lähtekohas; Lárisa maakonnas viidi tapamajades läbi 3-5 pistelist kontrolli kvartalis, kuid need kontrollid ei hõlmanud pika teekonna vedusid. Tríkala maakonnas teostati kontrolle mahalaadimise ajal pärast pika vahemaa vedusid. Lisaks nähtub kõnealusest punktist, et 2003. aastal kontrollisid siseriiklikud ametiasutused 6808 sõidukit ning tuvastasid kolm rikkumist ja 24 kõrvalekaldumist saatedokumentides. Kontrolli käigus tuvastasid VTA inspektorid veel mõne täiendava kõrvalekaldumise, mida pädevad siseriiklikud asutused ei olnud märganud.[35]

78. Kontrolli nr 7273/2004 aruande punktis 6.4 on öeldud, et enamus maakondi teekonnaplaanide kontrollimise programmi ei esitanud ning kontrollitud maakondade tegevus küsimuses, kas ja kuidas teekonnaplaanide kontrollimist tagada, ei olnud ühtne.[36]

79. Komisjon tugineb ka kontrolli nr 8042/2006 aruande punktidele 5.4.2 ja 6.4. Nimetatud aruande punktist 5.4.2 nähtub, et Kilkise maakonna pädev siseriiklik asutus on märkinud, et ei ole läbi viinud ühtegi teekonnaplaanide kontrolli. Messeenia, Lakoonia, Thesprotía ja Ileía maakondades tuvastasid pädevad siseriiklikud asutused üksnes selliseid teekonnalehti, milles oli ette nähtud liiga pikk veo aeg või milles esines kõrvalekaldumisi. Thesprotía maakonnas jättis pädev siseriiklik asutus teekonnaplaanide originaalid endale, selle asemel et väljastada need vedajatele, kes pidid need tagastama lähtekoha pädevale

34 – Oma hagis ei tugine komisjon otsesõnu kontrolli nr 7273/2004 aruande sellele punktile, kuid ma viitan selle sisule, kuna see punkt on selle väite raames oluline.

35 – Nt Lárisa maakonnas olid paljudel teekonnaplaanidel märgitud veo kestused liiga pikad ja Fthiótida maakonnas puudus teekonnaplaanidel oluline teave.

36 – Komisjon tugineb ka kontrolli nr 7273/2004 aruande punktile 5.3, millest peaks nähtuma, et teekonnaplaanide kontrollimist viidi läbi neljast kontrollitud maakonnast vaid ühes – Fthiótida maakonnas. Kõnealusest aruande punktist ei nähtu aga see, mida väidab komisjon, s.o et teekonnaplaanide kontrollimist viidi läbi üksnes selles maakonnas; selles on hoopis öeldud, et Fthiótida maakonnas kontrolliti vedajate tavaliste teekonnaplaanidega seotud nõusolekut.

ametiasutusele. Pátras kontrollisid pädevad siseriiklikud asutused teekonnaplaane üksnes kuni sadamasse jõudmiseni, mitte edasise teekonna osas, mis tuli läbida kuni lõpliku sihtkohani; seetõttu ei avastanud siseriiklik pädev asutus, et paljude Lesbose ja Chíose saarele suunatud vedude kestus oli lubatust pikem. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktis 6.4 on märgitud, et ka need pädevad kohalikud asutused, kes teekonnaplaanide kontrollimise programmi koostasid, ei saavutanud soovitud eesmärke, kuna üldiselt lootsid nad tapamajades läbi viidud kontrollidele ning viisid kontrolle tihti läbi siis, kui see ei olnud eriti mõttekas.

80. Sätetest, millele komisjon käesoleva väite raames tugineb, nähtub, et Kreeka Vabariigile heidetakse ette neist tuleneva viie kohustuse rikkumist:

– kohustus kontrollida, et vedajad on koostanud teekonnaplaani (direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkt b);

– kohustus kontrollida, kas vedajate teekonnaplaanid on nõuetekohased (direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkti d alapunkti i esimene taane);

– kohustus kontrollida transpordivahendeid ja sihtkohta saabuvaid loomi (direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkt b);

– kohustus kontrollida saatedokumentide üksikasju (direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkt d);

– kohustus võtta meetmed rikkumiste korral (direktiivi 91/628 artikkel 9).

81. Komisjoni esitatud tõendite põhjal ei ole minu hinnangul võimalik järeldada, et Kreeka Vabariik on rikkunud kohustust kontrollida, et vedajad on koostanud teekonnaplaani (direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkt b). Ühegi kontrolli aruandest ei nähtu, et vedajatel *ei olnud* teekonnaplaane. Seetõttu tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata see osa väitest, milles komisjon väidab, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punktist b tulenevat kohustust.

82. Kohustus kontrollida, kas vedajate teekonnaplaanid on nõuetekohased (direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkti d

alapunkti i esimene taane), hõlmab kohustust kontrollida, kas teekonnaplaanid sisaldavad kõiki vajalikke andmeid ja kas need andmed on õiged ja asjakohased (näiteks et veo kestus ei oleks liiga pikk). Selle kohustuse rikkumise osas on komisjon esitanud tõendeid, mille kohaselt nähtus teekonnaplaanidest kõrvalekaldumisi. Need tõendid ei ole aga minu arvates piisavalt täpsed, et tõendada Kreeka ametiasutuste kohustuste juurdunud ja üldist rikkumist. VTA inspektorid tuvastasid näiteks, et „teatud dokumentides" esines kõrvalekaldumisi, „enamikus teekonnaplaanides" märgitud andmed veo kestuse kohta olid vastuolulised ja ebarealistlikud ning „paljude vedude" kestus oli lubatust pikem. Kahtlemata esines Kreeka teekonnaplaanides rikkumisi, kuid komisjoni esitatud tõenditest ei nähtu selgelt, mitmel protsendil kontrollitud juhtumitest need rikkumised esinesid. Minu hinnangul ei ole komisjon esitanud piisavalt täpseid andmeid, et tõendada teekonnaplaanide nõuetekohasust puudutava kohustuse rikkumist. Seetõttu tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata see osa väitest, milles komisjon väidab, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkti d alapunkti i esimesest taandest tulenevat kohustust.

83. Kohustuse osas kontrollida transpordivahendeid ja sihtkohta saabuvaid loomi (direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkt b) ei ole komisjon minu hinnangul esitanud ühtegi tõendit. Eespool viidatud aruannetes ei ole kusagil sõnaselgelt öeldud, et sõidukeid *sihtkohta saabumisel* ei kontrollitud. Vastupidi, Fthiótida maakonna kohta on tõendites märgitud,[37] et 2003. aasta teises ja kolmandas kvartalis kontrolliti sihtkohas vastavalt 92% ja 83% veostest. Seetõttu tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata see osa väitest, milles komisjon väidab, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktist b tulenevat kohustust.

84. See osa väitest, milles komisjoni sõnul on rikutud kohustust kontrollida saatedokumentide üksikasju (direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkt d), ei ole minu arvates samuti põhjendatud. Kuigi teatud maakondade pädevad siseriiklikud asutused ei esitanud 2003. aastal kontrollimisprogrammi, nähtub kontrolli nr 7273/2004 aruande punktist 5.4, et VTA inspektorite poolt kontrollide käigus külastatud maakondades selliseid kontrolle siiski teostati. On tõsi, et teatud juhtudel ei tuvastanud pädevad siseriiklikud asutused esinenud rikkumisi, kuid kontrolle siiski teostati, näiteks võib 2003. aasta osas tuua selged andmed 6808 kontrolli toimumise kohta. Seetõttu leian, et põhjendamatuse tõttu tuleb tagasi lükata see osa väitest, milles komisjon väidab, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkti d.

37 – Vt käesoleva ettepaneku punkt 77.

85. Kohustuse osas võtta meetmed rikkumiste korral (direktiivi 91/628 artikkel 9) leian, et komisjon ei ole selle väite osa põhjendamiseks tõendeid esitanud. Sellest artiklist tuleneva kohustuse rikkumise tuvastamiseks tuleb tõendada, et Kreeka pädevad ametiasutused ei tegutsenud rikkumise tuvastamisel nõuetekohaselt. Komisjon ei ole esitanud ühtegi tõendit juhtumite arvu ja maakondade kohta, kus pädevad kohalikud asutused tuvastasid rikkumisi ja ei võtnud selle suhtes kohaseid meetmeid. Seetõttu tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata see osa väitest, milles komisjon väidab, et rikutud on direktiivi 91/628 artiklist 9 tulenevaid kohustusi.

d) Analüüsi tulemus

86. Leian, et põhjendamatuse tõttu tuleb tagasi lükata teekonnaplaanide kontrollimist käsitlev väide, milles komisjon väidab, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 5 A osa lõike 2 punkti b ja punkti d alapunkti i esimest taanet, artikli 8 esimese lõigu punkte b ja d ning artiklit 9.

4. Puhkamiseks mõeldud rajatiste puudumist sadamates käsitlev väide

a) Poolte argumendid

87. *Komisjon* heidab Kreeka Vabariigile ette, et kontrollid nr 9211/2003 (kontrolli aruande punkt 5.2.2) ja nr 8042/2006 (kontrolli aruande punkt 5.4.2) näitavad, et ta ei ole taganud, et parvlaevasadamates või nende vahetus läheduses oleks ette nähtud kohad, kus loomadel oleks võimalik puhata 12 tunni jooksul pärast nende laevalt mahalaadimist, kui merevedu on kestnud üle 29 tunni. Selles osas leiab komisjon oma põhjendustes, et rikutud on direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõiget b [38] ja määruse nr 1/2005 I lisa V peatüki punkti 1.7 alapunkti b. Oma nõuetes taotleb komisjon üksnes direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõike b rikkumise tuvastamist.

88. Ühe sadama (Igoumenítsa) osas märgib komisjon, et puhkuse jaoks kasutatavad rajatised on olemas, kuid neid ei ole võimalik kasutada, kuna selleks puudus pädeva asutuse luba. Komisjoni sõnul märkis Kreeka Vabariik vastuses põhjendatud arvamusele, et ta on

38 – Direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõike b õige viitamise kuju kohta vt käesoleva ettepaneku 5. joonealune märkus.

võtnud vajalikud meetmed tagamaks, et selles sadamas oleksid puhkamiseks mõeldud rajatised, kuid komisjoni arvates ei esitanud ta selle väite põhjendamiseks ühtegi tõendit.

89. *Kreeka valitsus* leiab, et komisjon ei ole viidanud ühelegi konkreetsele juhtumile, kus mereveo kestus kahe ühenduses asuva sadama vahel oleks ületanud 29 tundi. Ta märgib, et direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõige b ei sätesta liikmesriikide kohustust tagada puhkamiseks mõeldud rajatiste olemasolu sadamates; Kreeka valitsuse sõnul paneb see säte vedajatele kohustuse näha merevedu hõlmavas teekonnaplaanis ette peatused sobivates puhkamiseks mõeldud rajatistes. Lisaks märgib Kreeka valitsus, et praktikas ei ületa ühegi mereveo kestus mis tahes Kreeka parvlaevasadama ja mõne teise ühenduses asuva sadama vahel 29 tundi. Sellega seoses märgib Kreeka valitsus, et Itaalias asuva Bari sadama ja Kreeka sadama Igoumenítsa (mis on Kreeka olulisim transiidisadam) vaheline merevedu ei ületa 10 või 11 tundi ning et Bari ja Pátra vaheline merevedu ei ületa 15 tundi.

90. *Komisjon* vaidleb repliigis Kreeka valitsuse väidetele vastu. Ta väidab, et direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõike b sõnastusest tuleneb selgelt, et liikmesriikidel lasub kohustus tagada, et sadamates või nende vahetus läheduses oleksid puhkamiseks mõeldud rajatised. Lisaks leiab komisjon, et Kreeka valitsuse väide, mille kohaselt ühegi mereveo kestus mis tahes Kreeka transiitsadama ja mõne teise ühenduses asuva transiitsadama vahel ei ületa 29 tundi, ei vasta tõele.

b) Vastuvõetavus

91. Puhkamiseks mõeldud rajatiste puudumist käsitlevas väites väidab komisjon, et rikutud on direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõiget b ja määruse nr 1/2005 I lisa V peatüki punkti 1.7 alapunkti b. Ent tuleb rõhutada asjaolu, et komisjon tugineb nende kahe õigusakti sätetest tulenevate kohustuste rikkumisele ainult hagi põhjendavas osas, kuid nõuetes tugineb ta üksnes direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõikest b, kuid mitte määruse nr 1/2005 I lisa V peatüki punkti 1.7 alapunktist b tuleneva kohustuse rikkumisele.

92. *Direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõige b* sätestab, et meretranspordi puhul regulaarse otseühenduse abil ühenduse kahe geograafilise punkti vahel, milleks kasutatakse sõidukeid, mis

laaditakse laevadele ilma loomi maha laadimata, tuleb loomadele pärast mahalaadimist sihtkoha sadamas või selle vahetus läheduses anda 12 tundi puhkust, välja arvatud juhul kui veo kestus merel on selline, et see kuulub punktides 2–4 sätestatud üldkava alla.

93. *Määruse nr 1/2005 I lisa V peatüki punkti 1.7 alapunkt b* sätestab, et mereveo puhul regulaarse otseühenduse abil ühenduse kahe geograafilise punkti vahel, milleks kasutatakse sõidukeid, mis laaditakse laevadele ilma loomi maha laadimata, tuleb loomadele pärast mahalaadimist sihtkoha sadamas või selle vahetus läheduses anda 12 tundi puhkust, välja arvatud juhul kui veo kestus merel on selline, et see kuulub I lisa kõnealuse peatüki punktides 1.2–1.4 sätestatud üldkava alla.

94. Nende kahe sätte võrdlemisel võib järeldada, et mõlemas on ette nähtud sama kohustus anda regulaarse ühendusega mereveo puhul loomadele 12 tundi puhkust, kui sõidukid laaditakse laevadele ilma loomi maha laadimata.[39] Sellest tulenevalt oleks komisjonil põhimõtteliselt õigus tugineda määruse nr 1/2005 I lisa V peatüki punkti 1.7 alapunktile b. Oma nõuetes komisjon aga määruse nr 1/2005 lisa kõnealusest punktist tuleneva kohustuse rikkumise tuvastamist ei taotle. Lisaks selgitas ta kohtuistungil, et käesolevas asjas piisab rikkumise tuvastamiseks direktiivi 91/628 sätetest ning määruse nr 1/2005 sätetele tugines ta üksnes selleks, et tõendada, et Kreeka Vabariigi rikkumine on kestev. Seetõttu analüüsin käesoleva väite raames üksnes küsimust, kas Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõikest b tulenevaid kohustusi.

39 – See joonealune märkus puudutab üksnes ettepaneku sloveenikeelset versiooni.

c) Õiguslik hinnang

95. Käesoleva väite (mis käsitleb puhkamiseks mõeldud rajatiste puudumist sadamates) analüüsi raames tuleb kõigepealt selgitada, milline on direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõikest b liikmesriigile tulenevate kohustuste laad.

96. Esiteks ei ole selles sättes sõnaselgelt öeldud, et liikmesriikidel on kohustus tagada loomadele puhkamiseks rajatiste olemasolu sadamates, kuid minu hinnangul tuleneb see kohustus nõudest, et loomadele tuleb pärast sihtkohasadamas või selle vahetus läheduses mahalaadimist anda 12 tundi puhkust. Minu arvates ei saa nõustuda Kreeka valitsuse argumendiga, mille kohaselt on eespool viidatud sätete alusel üksnes vedajatel kohustus näha merevedu hõlmavas teekonnaplaanis ette peatused sobivates puhkamiseks mõeldud rajatistes. Kui veo kestus ei

mahu direktiivi 91/628 lisa VII peatüki [punkti 48] alapunktides 2–4 sätestatud veo kestuse alla, [40] siis peavad loomad puhkama sadamas, mitte muus teekonna punktis.

97. Teiseks rõhutan, et vale on komisjoni väide, mille kohaselt on puhkamiseks mõeldud rajatised vajalikud siis, kui veo kestus ületab 29 tundi. Direktiivi 91/628 lisa VII peatüki [punkti 48] alapunktidest 2-4 nähtub, et lubatud maksimaalsed veo kestused on erinevad ja need sõltuvad loomade veoks kasutatava sõiduki seadmetest ja veetavate loomade liigist. [41] Koduloomadena peetavate kabjaliste, veiste, lammaste, kitsede ja sigade vedu ei tohi põhimõtteliselt kesta üle *kaheksa tunni.* [42] Seda veo maksimaalset kestust võib pikendada, kui transpordivahend vastab teatud lisanõuetele, näiteks: kui on piisavalt allapanu, sööta ja vett, transpordivahendis on ventilatsioon ja paneelid, mille abil saab moodustada eraldi lahtrid. [43] Kui sõiduk vastab neile tingimustele, on veo maksimaalne kestus võõrutamata loomadele *üheksa tundi*, mille järel tuleb neile anda vähemalt ühetunnine puhkeaeg ning pärast seda võib neid jällegi vedada *üheksa tundi*. Sigu ja kodukabjalisi võib vedada maksimaalselt *24 tundi.* [44] Kõiki teisi loomaliike võib vedada *14 tundi*, mille järel tuleb neile anda vähemalt ühetunnine puhkeaeg, et anda neile vedelikku ja vajaduse korral ka sööta, ning pärast seda võib neid vedada veel *14 tundi.* [45]

98. Käesoleva ettepaneku punktis 97 esitatust nähtub, et teatud juhtudel tuleb loomadele anda puhkust ka siis, kui mereveo kestus on lühem, ning sellisteks puhkudeks tuleb tagada puhkamiseks mõeldud rajatiste olemasolu sadamates. [46] Seetõttu ei ole võimalik nõustuda ka selle Kreeka valitsuse argumendiga, mille kohaselt ei ole puhkamiseks mõeldud rajatised vajalikud, kuna mereveo kestus mis tahes Kreeka parvlaevasadama ja mõne teise ühenduses asuva parvlaevasadama vahel ei ületa ühelgi juhul 29 tundi.

99. Lisaks tuleb rõhutada, et kui komisjon väidab, et juhul kui veo kestus on üle 29 tunni,

40 – Selles osas vt täpsemalt käesoleva ettepaneku punkt 97.

41 – Õiguskirjanduses Radford, M., „Animal passions, animal welfare and European policy making", teoses Craig, P. ja Harlow, C. (toim), *Lawmaking in the European Union*, London, Kluwer Law International, 1998, lk 424, kes märgib loomade veo maksimaalse kestuse kohta, et erinevates riikides oli olukord selle küsimuse osas direktiivi 91/628 vastuvõtmise ajal väga erinev.

42 – Vt direktiivi 91/628 lisa VII peatüki [punkti 48] alapunkt 2.

43 – Lisanõuete kohta, millele sõidukid peavad vastama, vt direktiivi 91/628 lisa VII peatüki [punkti 48] alapunkt 3.

44 – Vt direktiivi 91/628 lisa VII peatüki [punkti 48] alapunkti 4 lõiked b ja c.

45 – Vt direktiivi 91/628 lisa VII peatüki [punkti 48] alapunkti 4 lõige d.

46 – Praktikas tuleb arvestada ka asjaoluga, et sageli on keeruline tagada puhkuse andmine just siis, kui konkreetse loomaliigi suhtes lubatud veo maksimaalne kestus saab täis; kui nt sigade merevedu kestab 23 tundi ja mahalaadimine tund aega, siis peaks tagama, et puhkamiseks kasutatav koht asub sadama läheduses. Lisaks tuleb arvesse võtta Euroopa Kohtu otsust eespool 5. joonealuses märkuses viidatud kohtuasjas ZVK: vedamine hõlmab ka loomade peale- ja mahalaadimist; nii muutub vedamise kogupikkus veelgi pikemaks.

tuleb tagada loomadele puhkamiseks mõeldud rajatiste olemasolu sadamates või nende vahetus läheduses, siis lähtub ta ilmselgelt kõikidesse teistesse liikidesse kuuluvate loomade veo kestusest, mitte võõrutamata loomade, sigade või kodukabjaliste vedu reguleerivatest erisätetest; selles osas arvutab ta veo maksimaalse kestuse, kasutades valemit „14+1+14" (14 tundi vedu + 1 tund puhkust + 14 tundi vedu). Nagu selgub kohtuotsusest Interboves [47], ei ole selline arvutuskäik siiski õige. Selles kohtuasjas märkis Euroopa Kohus, et sellist puhkeaja nõuet ei ole keset merd praktikas lihtne järgida, kuna see eeldaks, et laev randub pärast 14-tunnist meresõitu üheks tunniks ning sõidab siis järgmiseks 14-tunniseks perioodiks taas merele. [48] Seetõttu otsustas Euroopa Kohus, et sellises olukorras on mereveo maksimaalne kestus *28 tundi.* [49]

100. Käesolevas kohtuasjas tugineb komisjon puhkamiseks mõeldud rajatiste puudumist käsitleva väite põhjendamiseks kontrolli nr 9211/2003 aruande punktile 5.2.2 ja kontrolli nr 8042/2006 aruande punktile 5.4.2.

101. Kontrolli nr 9211/2003 aruande punktist 5.2.2 selgub, et Kreeka parvlaevasadamates ei ole loomadele puhkamiseks mõeldud rajatisi. Pädevad siseriiklikud asutused püüdsid seda õigustada asjaoluga, et mereveo aja saab arvestada kogu veo lubatud kestuse hulka, kuid VTA inspektorid tõendasid, et see ei ole alati võimalik. Teatud juhtudel kestis loomade merevedu ühest Lõuna-Itaalia sadamast Kreekasse lubatud maksimaalsest veo kestusest kauem ning seetõttu tuleb tagada loomadele puhkamiseks mõeldud rajatiste olemasolu.

102. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktis 5.4.2 on konkreetselt märgitud, et Pátra ja Pireuse sadamates ega nende vahetus läheduses ei ole loomadele puhkamiseks mõeldud rajatisi. Igoumenítsa sadama vahetus läheduses on küll rajatis, mida saaks veetavatele loomadele puhkuse võimaldamiseks kasutada, kuid pädevad asutused ei ole andnud luba kõnealuse rajatise sellel otstarbel kasutamiseks.

103. Eespool viidatud kontrollide aruannetest nähtub, et Kreeka Vabariik ei ole üheski neist sadamatest taganud loomadele puhkamiseks mõeldud rajatise olemasolu ning seetõttu on puhkamiseks mõeldud rajatiste puudumist käsitlev väide minu hinnangul põhjendatud.

47 – Eespool 5. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus.

48 – Eespool viidatud kohtuotsus Interboves, punkt 30. Vt ka kohtujurist Mengozzi 13. märtsi 2008. aasta ettepanek samas kohtuasjas, punkt 33, millest nähtub, et ühetunnisel puhkusel ei ole meretranspordi ajal mõtet.

49 – Eespool viidatud kohtuotsus Interboves, punkt 32.

d) Analüüsi tulemus

104. Kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud meetmeid, mis on vajalikud selleks, et tagada sadamates või nende läheduses selliste rajatiste olemasolu, kus loomadel on võimalik pärast laevalt mahalaadimist puhata, siis on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõikest b tulenevaid kohustusi.

106. Komisjon märgib eelkõige, et teatud Kreeka maakondades - Ahhaias, Kilkises ja Sérreses - ei ole nähtud ette transpordivahendite ja loomade kontrolli läbiviimist kas personali nappuse tõttu või põhjusel, et see kontroll on Kreeka sadamates juba läbitud. Komisjon märgib, et lisakontrollide pilootprojekt ei hõlmanud kõiki piirkondi, sh Tessaalia, kus oli kontrolli nr 9211/2003 käigus tuvastatud puudusi.

5. Transpordivahendite ja loomade ebapiisavat kontrollimist käsitlev väide

a) Poolte argumendid

105. *Komisjon* väidab, et kontrollide nr 9211/2003 (punkt 5.2.1), nr 7273/2004 (punkt 5.5) ja nr 8042/2006 aruannetest (punkt 5.5) nähtub, et Kreeka Vabariik ei ole võtnud nõuetekohaseid meetmeid transpordivahendite ja loomade kontrollimiseks, mille eesmärk on loomade ebaseadusliku vedamise ennetamine. Selle väite raames väidab komisjon, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 91/628 artiklist 8 ja määruse nr 1/2005 artikli 27 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

107. *Kreeka valitsus* väidab, et direktiivi 91/628 artiklit 8 ja määruse nr 1/2005 artikli 27 lõiget 1 tuleb tõlgendada selliselt, et nende sätete rikkumise tuvastamiseks tuleb tõendada, et toimunud ei ole ühtegi kontrolli, mis puudutaks loomade kaitset vedamise ajal, ning pädevate asutuste ülesanne on määratleda, mil viisil ja kus tuleb kontrolle läbi viia. Nimelt näeb direktiivi 91/628 artikkel 8 ette erinevaid kontrolli vorme, mitte üksnes kontrolli maanteeveol, millele komisjon viitab. Kreeka valitsus leiab, et sellise pilootprojekti rakendamine, mille raames viisid koostöörühmad läbi kontrolle teatud maakondades, samuti vedajatele karistuste määramine ning mitmesuguste teatud liikmesriikidega tehtava vastastikuse koostöö menetluste sisseviimine tõendavad, et Kreeka ametiasutused teostavad

ühenduse õigusnormides ette nähtud kontrollimisi. Tõendina lisas Kreeka valitsus kostja vastusele dokumente, mis tõendavad karistuste määramist ja vastastikuse koostöö menetluste rakendamist. [50]

108. *Komisjon* vaidleb vastu, et selleks et täita ühenduse õigusnormidest tulenevaid nõudeid, peab transpordivahendite ja loomade kontroll olema asjakohane, piisav ja tõhus. Komisjon on seisukohal, et Kreeka ametiasutuste poolt teostatud teekonnaplaanide kontroll ei olnud piisavalt tõhus ega asjakohane, et vältida loomade ebaseaduslikku maanteevedu.

b) Vastuvõetavus

109. Transpordivahendite ja loomade ebapiisavat kontrollimist käsitleva väite raames väidab komisjon, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 91/628 artiklist 8 ja määruse nr 1/2005 artikli 27 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

110. *Direktiivi 91/628 artikli 8 esimene lõik* sätestab, et liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused kontrollivad selle direktiivi nõuete järgimist, [51] kontrollides ilma diskrimineerimata: a) transpordivahendeid ja loomi maanteetranspordi ajal; b) sihtkohta saabuvaid transpordivahendeid ja loomi; c) transpordivahendeid ja loomi turgudel, lähtekohtades, peatuspaikades ja ümberlaadimispaikades; d) saatedokumentide üksikasju. Selle artikli *teine lõik* ütleb, et selliseid kontrolle tuleb teostada piisava koguse loomadega, ning *kolmas lõik* kohustab pädevat asutust esitama komisjonile aastaaruande teostatud kontrollide kohta. *Neljas lõik* sätestab, et kontrolle võib läbi viia ka loomade vedamise ajal, ning *viies lõik* sätestab, et käesolev artikkel ei mõjuta kontrolle, mida teostavad liikmesriigi seaduste üldise kohaldamise eest vastutavad asutused.

111. *Määruse nr 1/2005 artikli 27 lõike 1* (mis on komisjoni hinnangul samasisuline direktiivi 91/628 artikliga 8) *esimeses lauses* on öeldud, et pädev asutus kontrollib nimetatud määruse nõuete täitmist, viies läbi mittediskrimineerivaid loomade, veovahendite ja saatedokumentide kontrolle. Määruse nr 1/2005 artikli 27 lõike 1 *teine lause* sätestab, et selliseid kontrolle peab läbi viima liikmes-

50 – Tegemist on trahvi määramise otsustega: nr 1537, 17. märts 2006; nr 2324, 19. aprill 2007; nr 5505, 24. september 2007; nr 1556, 23. august 2006; nr 16, 8. jaanuar 2007, ja nr 2961, 2. oktoober 2006. Vastastikuse koostöö menetlusi teiste liikmesriikidega iseloomustavad dokumendid: nr 308252, 25. september 2006; nr 308313, 14. november 2006; nr 261133, 7. märts 2007; nr 304840, 12. juuni 2007; nr 304908, 24. juuli 2007, ja nr 304856, 25. juuni 2007.

51 – See artikkel sätestab veel, et pädevad asutused kontrollivad nende nõuete täitmist vastavalt nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiivis 90/425/EMÜ – milles käsitletakse ühendusesiseses kaubanduses teatavate elusloomade ja toodete suhtes seoses siseturu väljakujundamisega kohaldatavaid veterinaar- ja zootehnilisi kontrolle (EÜT L 224, 18.8.1990, lk 29; ELT eriväljaanne 03/10, lk 138) – sätestatud kontrollimise põhimõtetele ja eeskirjadele.

riigis igal aastal veetavate loomade arvuga proportsionaalses suhtes, ning *kolmas lause* näeb ette, et kontrollide osakaalu suurendatakse, kui on leidnud kinnitust, et nimetatud määruse sätteid eiratakse. [52]

112. Nende kahe sätte võrdlemisel võib järeldada, et direktiivi 91/628 artikli 8 esimene lõik määratleb täpselt, kus tuleb transpordivahendeid ja loomi ilma diskrimineerimata kontrollida: maanteetranspordi ajal, sihtkohta saabumisel, turgudel, lähtekohtades, peatuspaikades ja ümberlaadimispaikades; lisaks sätestab see, et pädevad asutused peavad kontrollima saatedokumentide üksikasju. Määruse nr 1/2005 artikli 27 lõike 1 esimene lause sätestab üldise reegli, mille kohaselt peab pädev asutus viima läbi mittediskrimineerivaid loomade, veovahendite ja saatedokumentide kontrolle. Võib tõepoolest väita, et need sõnastuse erinevused nimetatud kahe artikli vahel ei muuda neist pädevatele asutustele tulenevate kohustuste ulatust ning mõlema artikli kohaselt on pädevad asutused kohustatud läbi viima mittediskrimineerivaid loomade, veovahendite ja saatedokumentide kontrolle. Pean aga märkima, et määruse nr 1/2005 artikli 27 lõike 1 esimene lause annab pädevatele asutustele laiema kaalutlusõiguse, kui nad otsustavad, kus ja mil viisil kõnealuseid kontrolle läbi viia. Direktiivi 91/628 artikli 8 esimeses lõigus ette nähtud kontrollide tüübid on määratletud kumulatiivselt ja pädev asutus ei saa omal algatusel ise otsustada, millist tüüpi kontrolle ta viib läbi ja milliseid mitte. Seetõttu ei saa minu arvates kinnitada, et direktiivi 91/628 artikli 8 esimesest lõigust ja määruse nr 1/2005 artikli 27 lõike 1 esimesest lausest tulenevad kohustused on igas suhtes identsed, ning seetõttu ei saa komisjoni viidet määruse nr 1/2005 artikli 27 lõike 1 esimesele lausele pidada vastuvõetavaks.

113. Määruse nr 1/2005 artikli 27 lõike 1 teine lause, mis sätestab, et kontrolle tuleb teostada loomade arvuga sobivas proportsionaalses suhtes, on vastavuses direktiivi 91/628 artikli 8 teise lõiguga, mis sätestab, et kontrolle tuleb teostada piisava koguse loomadega, ning seetõttu võib komisjon õigustatult sellele määruse nr 1/2005 artiklile tugineda. Direktiivi 91/628 artikli 8 kolmandal, neljandal ja viiendal lõigul määruse nr 1/2005 artikli 27 lõikes 1 vastet ei ole. [53]

52 – See artikkel sätestab veel, et mainitud osakaal määratletakse vastavalt määruse nr 1/2005 artikli 31 lõikes 2 osutatud menetlustele.

53 – Määruse nr 1/2005 artikli 27 lõige 2 võiks olla direktiivi 91/628 artikli 8 kolmanda lõigu vaste, kuid komisjon sellele ei tugine.

c) Õiguslik hinnang

114. Käesoleva väite põhjendamisel tugineb komisjon kontrolli nr 9211/2003 aruande punktis 5.2.1, kontrolli nr 7273/2004 aruande punktis 5.5 ja kontrolli nr 8042/2006 aruande punktis 5.5 tehtud järeldustele.

115. Kontrolli nr 9211/2003 aruande punktist 5.2.1 nähtub, et Kreeka maakondades viidi kontrollimisi läbi üksnes sadamates ja piiripunktides ning mitte ühelgi muul veo hetkel. Lisaks ei ole pädevad asutused sõlminud politseiga kokkulepet, et viimane lihtsustaks neil kontrollide läbiviimist maanteedel.

116. Kontrolli nr 7273/2004 aruande punktist 5.5 nähtub, et Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumi ja avaliku korra ministeeriumi esindajate vahel korraldati kokkusaamine eesmärgiga korraldada kontrolle maanteedel; selliseid kontrolle oleks hakatud läbi viima siis, kui muud vajalikud haldusmeetmed on kehtestatud.[54] Maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumi esindaja tunnistas, et loomade ebaseaduslik vedamine on Kreekas endiselt laialt levinud.

54 – Nende meetmete laadi ei ole kontrolli nr 7273/2004 aruande punktis 5.5 märgitud.

117. Kontrolli nr 8042/2006 punktist 5.5 nähtub, et Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium tegi neljale maakonnale (Kilkis, Sérres, Thesprotía, Ahhaia) ülesandeks viia pilootprojekti raames läbi maanteevedude kontrollid koos politsei abiga. Sellele vastuseks teatasid Sérrese maakonna pädevad asutused, et nad ei kavatse sellist kontrolli läbi viia; Kilkise maakonna pädevad asutused märkisid, et neil puudub sellise kontrolli jaoks personal; Thesprotía maakonnas plaaniti läbi viia kaks kontrolli, kuid need jäid politsei muude prioriteetide tõttu teostamata. Ahhaia pädevad asutused märkisid, et nende tegevus on koondatud Patra sadama kontrollimisele ning neil pole politsei abi vaja, kuna sadamaametnikud peatasid sõidukid.

118. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktist 5.5 nähtub veel, et maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium kohustas kõiki 54 maakonda võtma muid meetmeid ebaseaduslike vedude takistamiseks. Sellele vastasid üksnes 21 maakonda, 33 maakonda ei vastanud midagi. VTA inspektorite poolt kontrollitud seitsmest maakonnast vastasid sellele ülesandele kaks: Kardítsa ja Tríkala. Kardítsa maakonnas määrati trahv neljale vedajale, kellest ühele määrati trahv ka Tríkala maakonnas.

119. Käesoleva väite osas tuleb kõigepealt selgitada, et hagis tugines komisjon formaalselt küll direktiivi 91/628 artiklile 8 tervikuna, kuid täpsemalt öeldes tugineb ta vaid kahele otsesele rikkumisele.

120. Ühelt poolt, nagu Kreeka valitsus õigesti märgib, [55] esitab komisjon selle väite raames andmed, mis tõendavad, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktist a tulenevaid kohustusi, mis puudutavad kohustust näha ette transpordivahendite ja loomade kontrollid *maanteetranspordi ajal*. Teiselt poolt esitab ta tõendid Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumi poolt välja pakutud „muude meetmete" [56] võtmata jätmise kohta.

121. „Muude meetmete" võtmise osas ei selgu tõenditest, millega on tegemist ja kas neid rakendatakse sihtkohas, lähtekohas, sadamates või on tegemist saatedokumentide üksikasjade kontrollimisega. Minu hinnangul ei ole nende tõendite põhjal võimalik määratleda direktiivi 91/628 artiklis 8 sätestatud kohustusi, mida Kreeka Vabariik rikkus. Lisaks märgin, et teekonnaplaanide kontrollimist käsitleva väite raames ma juba sedastasin, et komisjon ei ole tõendanud, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktidest b ja d tulenevaid kohustusi. [57] Seetõttu tuleb tagasi lükata transpordivahendite ja loomade ebapiisavat kontrollimist käsitlev väide osas, mis puudutab „muude meetmete" võtmise kohustuse rikkumist. [58]

122. Selle väite analüüsimise raames keskendun seega küsimusele, kas Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punkti a.

123. Minu hinnangul võib eespool viidatud kontrollide aruannetest nähtuva teabe põhjal järeldada, et transpordivahendite ja loomade ebapiisavat kontrollimist käsitlev väide on põhjendatud osas, mis käsitleb transpordivahendite ja loomade kontrolli *maanteetranspordi* ajal. Nimelt nähtub eespool viidatud kontrollide aruannetest, et aastatel 2003–2006 transpordivahendite ja loomade kontroll maanteetranspordi ajal praktiliselt puudus. Üksnes sadamates ja piiripunktides teostati

55 – Vt Kreeka valitsuse kostja vastus komisjoni hagi suhtes, punkt 16.

56 – Vt käesoleva ettepaneku punkt 118.

57 – Selle väite osa põhjendamatuse kohta, mis käsitleb direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktist b tulenevate kohustuste rikkumist, vt käesoleva ettepaneku punkt 83; selle väite osa põhjendamatuse kohta, mis käsitleb direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktist d tulenevate kohustuste rikkumist, vt käesoleva ettepaneku punkt 84.

58 – Selles osas tahan lisada, et ei saa nõustuda Kreeka valitsuse argumendiga, mille kohaselt tuleb direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu rikkumise tuvastamiseks tõendada, et toimunud ei ole ühtegi transpordivahendite ja loomade kontrolli, ning pädevatel asutustel on täielik kaalutlusõigus nende kontrollide koha ja läbiviimise määramisel. Direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktides a-d nimetatud kontrollide tüübid on kumulatiivset laadi ja ainult ühte tüüpi kontrolli läbi viies ei täida liikmesriigid kõiki direktiivi 91/628 artikli 8 esimesest lõigust tulenevaid kohustusi.

ebapiisavat kontrolli, kuid maanteedel peaaegu üldse mitte.

124. Lisaks märgin, et maanteetranspordi – mis on peamine loomade vedamise viis – kontrollimine on eriti oluline, kuna see on põhimõtteliselt loomade jaoks koormavam kui muud vedamise viisid ning tingimused, milles veetakse tapaloomi, on tavaliselt kõige halvemad. [59]

d) Analüüsi tulemus

125. Kreeka valitsuse poolt kostja vastusele lisatud tõendi osas, mis tõendab ühelt poolt, et Ahhaia, Ida-Atika, Thesprotía ja Pélla maakondades on määratud karistusi, ning teiselt poolt on Kreeka ametiasutused näinud ette mitmesuguseid teiste liikmesriikide ametiasutustega tehtava vastastikuse koostöö menetlusi, märgin, et kui need kaks eespool nimetatud meedet välja jätta, [60] rakendati kõiki neid meetmeid pärast põhjendatud arvamuses kohustuste täitmiseks antud tähtaja (5. september 2006) lõppu. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb kohustuste rikkumise hindamisel võtta aluseks olukord põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpus. [61] Euroopa Kohus ei saa EÜ artikli 226 alusel esitatud hagi kohta otsuse tegemisel võtta arvesse põhjendatud arvamuse ja hagi esitamise vahelisel perioodil toimunud muutusi, vaid peab piirduma sellega, et analüüsib põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõpul valitsevat olukorda. Oma kohustuste täitmise tõendamiseks esitas Kreeka Vabariik vaid kaks näidet enne tähtaja lõppu määratud karistuste kohta, [62] millest minu hinnangul ei piisa tõendamaks, et Kreeka Vabariik on täitnud direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktist a tulenevad kohustused. [63]

126. Kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud meetmeid, mis on vajalikud selleks, et tagada transpordivahendite ja loomade tõhus kontroll maanteeveol, siis on Kreeka Vabariik

59 – Vt eespool 7. joonealuses märkuses viidatud Wilkins, D. B. (toim), *Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns*, lk 3 ja 4.

60 – Need kaks viidatud juhtumit on: 1) 2935 euro suurune haldustrahv direktiivi 91/628 rikkumise eest, mis määrati 17. märtsil 2006 Ahhaia maakonnas sõiduki ülelaadimise tõttu, kusjuures loomadel oli oma loomulikus asendis seismiseks liiga vähe ruumi; 2) 1000 euro suurune haldustrahv direktiivi 91/628 rikkumise eest, mis määrati 23. augustil 2006, kuna jootmissüsteem ei olnud veiste jaoks sobiv ja lammaste jootmise seade ei olnud töökorras.

61 – Vt selle kohta 25. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-384/97: komisjon *vs.* Kreeka (EKL 2000, lk I-3823, punkt 35); 10. mai 2001. aasta otsus kohtuasjas C-152/98: komisjon *vs.* Madalmaad (EKL 2001, lk I-3463, punkt 21); 17. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-423/00: komisjon *vs.* Belgia (EKL 2002, lk I-593, punkt 14); 24. juuni 2004. aasta otsus kohtuasjas C-350/02: komisjon *vs.* Madalmaad (EKL 2004, lk I-6213, punkt 31); 7. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-254/05: komisjon *vs.* Belgia (EKL 2007, lk I-4269, punkt 39); 17. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-152/05: komisjon *vs.* Saksamaa (EKL 2008, lk I-39, punkt 15) ja eespool 24. joonealuses märkuses viidatud otsus kohtuasjas komisjon *vs.* Portugal, punkt 25.

62 – Vt käesoleva ettepaneku punkt 60.

63 – Kohtuistungil märkis Kreeka Vabariik, et rikkumised tuvastati enne põhjendatud arvamuses kohustuste täitmiseks määratud tähtaja lõppu, kuid selle väite põhjendamiseks ei esitanud ta ühtegi tõendit; seetõttu ei saa minu hinnangul selle väitega nõustuda.

rikkunud direktiivi 91/628 artikli 8 esimese lõigu punktist a tulenevaid kohustusi. Ülejäänud osa transpordivahendite ja loomade ebapiisavat kontrolli käsitlevast väitest tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

6. Loomade kaitse-eeskirjade korduvate rikkumiste ebapiisavat karistamist käsitlev väide

a) Poolte argumendid

127. *Komisjon* väidab, et kontrollide nr 9002/2003 (kontrolli aruande punkt 5.4.5), nr 9211/2003 (kontrolli aruande punkt 5.4), nr 7273/2004 (kontrolli aruande punkt 6.7) ja nr 8042/2006 (kontrolli aruande punkt 5.4.3) käigus tuvastati, et Kreeka Vabariik ei ole võtnud sobivaid meetmeid selleks, et rikkujatele määrataks tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused juhtudel, kui tegemist on niisuguste eeskirjade korduva või raske rikkumisega, mis reguleerivad loomade kaitset nende vedamise ajal. Selle väite raames väidab komisjon, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 18 lõiget 2 ja määruse nr 1/2005 artiklit 25 ja artikli 26 lõiget 6.

128. *Kreeka valitsus* leiab, et komisjon ei ole oma argumentide põhjendamiseks esitanud ühtegi konkreetset asjaolu. Ta märgib, et pädevad ametiasutused määravad rikkujatele tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi, ning esitab tõendina loetelu halduskaristuste määramise otsustest. [64]

b) Vastuvõetavus

129. Loomade kaitset reguleerivate eeskirjade korduvate rikkumiste ebapiisavat karistamist käsitleva väite raames väidab komisjon, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 18 lõiget 2. Ta leiab, et nimetatud artikliga on samasisulised määruse nr 1/2005 artikkel 25 ja konkreetselt korduvate rikkumiste osas sama määruse artikli 26 lõige 6.

130. *Direktiivi 91/628 artikli 18 lõige 2* sätestab, et ilma et see piiraks muude määratud sanktsioonide kohaldamist, võib liikmesriik selle direktiivi korduva rikkumise korral või juhul, kui rikkumine tekitab loomadele tõsiseid kannatusi, võtta vajalikke meetmeid täheldatud puuduste kõrvaldamiseks, sealhulgas sama direktiivi artikli 5 A osa lõike 1 punkti a alapunktis ii osutatud loa peatamine või isegi tühistamine. See artikkel

64 – Kreeka valitsus viitab käesoleva ettepaneku 50. joonealuses märkuses viidatud trahvide määramise otsustele.

sätestab veel, et õigusnormide ülevõtmisel oma siseriiklikesse õigusaktidesse sätestavad liikmesriigid meetmed, mida nad võtavad täheldatud puuduste kõrvaldamiseks.

131. *Määruse nr 1/2005 artikkel 25* sätestab, et liikmesriigid võtavad vastu eeskirjad käesoleva määruse sätete rikkumisel kohaldatavate karistuste kohta ning võtavad vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ettenähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. [65] Seega on selle artikli kohaselt liikmesriikidel üldine kohustus tagada, et määruse sätete rikkumisel kohaldataks karistusi, mitte kohustus tagada, et karistusi kohaldataks korduvate rikkumiste korral, mis on sätestatud direktiivi 91/628 artikli 18 lõikes 2. Sellest tulenevalt võib määruse nr 1/2005 artikkel 25 olla parimal juhul vasteks direktiivi 91/628 artikli 18 lõikele 1, mis sätestab liikmesriikide kohustuse võtta kõik vajalikud erimeetmed füüsiliste või juriidiliste isikute karistamiseks selle direktiivi rikkumise korral. Oma hagis ei tugine komisjon mitte artikli 18 lõike 1 rikkumisele, vaid direktiivi 91/628 artikli 18 lõike 2 rikkumisele. Kuna määruse nr 1/2005 artikkel 25 ei ole viimase vaste, siis ei saa komisjon minu hinnangul nimetatud artiklile 25 tugineda.

65 – See artikkel sätestab veel, et liikmesriigid teavitavad kõnealustest sätetest ning artikli 26 kohaldamise sätetest komisjoni hiljemalt 5. juulini 2006 ja teatavad viivitamata kõigist järgnevatest neid mõjutavatest muudatustest.

132. *Määruse nr 1/2005 artikli 26 lõige 6* sätestab, et selle määruse korduvate või tõsiste rikkumiste korral võib liikmesriik ajutiselt keelata vastaval vedajal või veovahendil vedada loomi tema territooriumile, isegi kui vedajal või veovahendil on muu liikmesriigi luba. [66]

133. Sellest määruse artiklist tuleb seega liikmesriigile üksnes võimalus *ajutiselt* keelata vedajal loomi vedada, samas kui direktiivi 91/628 artikli 18 lõige 2 annab liikmesriigile üldise loa võtta meetmeid täheldatud puuduste kõrvaldamiseks, sealhulgas loa peatamine või isegi tühistamine. Seega on liikmesriigi võimalused korduvate rikkumiste karistamisel määruse nr 1/2005 artikli 26 lõike 6 alusel piiratumad kui direktiivi 91/628 artikli 18 lõike 2 alusel, kuid selle direktiiviga ette nähtud laiemad karistamise võimalused

66 – See artikkel sätestab veel, et seda keeldu võib rakendada üksnes juhul, kui kõik artiklis 24 ette nähtud vastastikuse abi ja teabevahetuse võimalused on ära kasutatud. Kõnealuse määruse artikli 24 lõige 1 sätestab, et selle määruse rakendamisel kohaldatakse nõukogu 21. novembri 1989. aasta direktiivis 89/608/EMÜ liikmesriikide haldusasutuste vastastikuse abi ning liikmesriikide haldusasutuste ja komisjoni koostöö kohta veterinaar- ja zootehnikaküsimusi käsitlevate õigusaktide nõuetekohase kohaldamise tagamiseks (EÜT L 351, 2.12.1989, lk 34) kindlaks määratud eeskirju ja teavitamismenetlusi, samas kui lõige 2 sätestab, et kõik liikmesriigid teatavad määruse kohaldamise eesmärgil komisjonile kolme kuu jooksul selle määruse jõustumise kuupäevast kontaktpunkti andmed, kaasa arvatud vajaduse korral elektronposti aadressi, ning samuti kõigist kõnealuste andmete muutustest. Komisjon edastab kontaktpunkide andmed teistele liikmesriikidele toiduahela ja loomatervise alalise komitee kaudu.

hõlmavad *a maiori ad minus* nimetatud määruses sätestatud ajutist keeldu loomi vedada. Seetõttu võib komisjon minu hinnangul õigustatult tugineda määruse nr 1/2005 artikli 26 lõikele 6.

c) Õiguslik hinnang

134. Komisjon tugineb käesoleva väite põhjendamisel kontrolli nr 9002/2003 aruande punktile 5.4.5, kontrolli nr 9211/2003 aruande punktile 5.4, kontrolli nr 7273/2004 aruande punktile 6.7 ja kontrolli nr 8042/2006 aruande punktile 5.4.3.

135. Kontrolli nr 9002/2003 aruande punktist 5.4.5 nähtub, et Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium viis sisse süsteemi, mis võimaldab kontrollida loomade kaitset vedamise ajal ja nende tapmisel käsitlevate eeskirjade järgimist. See süsteem põhineb kontrolliloeteludel, kuhu kantakse vedamisel ja tapmisel läbi viidud kontrollid, ning seejärel koostatakse nende kontrollide käigus kogutud tulemustest kokkuvõtted. Selle süsteemi kohaselt karistatakse loomade kaitset käsitlevate eeskirjade esmakordset rikkumist kirjaliku hoiatusega, teistkordsel rikkumisel haldustrahviga,[67] kuid kolmandal korral alustatakse kriminaalmenetlust.

136. Kontrolli nr 9002/2003 aruande punktist 5.4.5 selgub veel, et pädevate siseriiklike asutuste poolt läbi viidud kontrollidest osade suhtes teostati järelevalvet ja neil puhkudel tuvastati rikkumisi.[68]

137. Kontrolli nr 9211/2003 aruande punktis 5.4 on märgitud, et 2002. aasta jooksul tehti 26 rikkumise eest üheksa suulist hoiatust, kuusteist kirjalikku hoiatust ja määrati üks haldustrahv. 2001. ja 2002. aasta jooksul ei peatatud ega tühistatud ühtegi transpordiluba. Tuvastati, et ühes maakonnas toimunud rikkumiste eest tehti ettepanek määrata neli rahatrahvi summas 3000 eurot, kuid nimetatud karistused jäeti määramata.

138. Kontrolli nr 7273/2004 aruande punktis 6.7 on märgitud, et karistuste süsteem ei ole tõhus, kuna nende aluseks

67 – Loomade kaitset vedamisel käsitlevate eeskirjade rikkumise eest on ette nähtud trahv 3 000-15 000 eurot ning vedaja loa peatamine või tühistamine, samas kui loomade kaitset tapmisel käsitlevate eeskirjade rikkumise eest on ette nähtud trahv 1 500-3 000 eurot.

68 – Nende rikkumiste hulgas oli nt 2345 seast koosnev Madalmaade päritolu veos, millest 184 looma olid sihtpunkti saabudes surnud ja 150 halvas seisundis. Kohalik pädev asutus teavitas sellest Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeeriumi, kes omakorda teavitas Madalmaade pädevat asutust ja komisjoni.

olevad kontrollid on nõrgad, kirjalike hoiatuste arv on väike ja sanktsioonide täitmisele pööramise kord on problemaatiline.

139. Kontrolli nr 8042/2006 aruande punktist 5.4.3 nähtub, et maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium tegi pädevatele asutustele maakondades ülesandeks teha kirjalik hoiatus esmakordsel rikkumisel, millega ei kaasnenud loomadele tõsiseid kannatusi, ja määrata korduva rikkumise eest haldustrahv. Ta kohustas ära võtma vedaja loa juhul, kui pärast haldustrahvi määramist rikkus vedaja jätkuvalt loomade kaitset vedamise ajal käsitlevaid ühenduse õigusnorme. Samuti nõudis ta haldustrahvi määramist kohe, kui tuvastatakse, et vedaja tegutseb ilma vastava loata või ta luba on aegunud. Nende ministeeriumi poolt kehtestatud nõuete täitmise kontrollimisel selgus, et Pátra sadamas tehti rikkumiste eest üksnes suulisi hoiatusi, kuid kirjalikke hoiatusi või muus vormis karistusi ei määratud ühelgi juhul.[69] Piiripunktides läbi viidud kontrollimistel määrati üksnes suulisi hoiatusi ja mõnikord jäid rikkumised, mis tekitasid loomadele tõsiseid kannatusi, üldse karistamata.

140. Käesolev väide ei ole minu hinnangul põhjendatud.

69 – Selles osas ei ole muud karistuse vormi kontrolli nr 8042/2006 aruande punktis 5.4.3 märgitud.

141. Esiteks – komisjon väidab käesolevas väites, et *korduvate* rikkumiste karistamine ei ole tõhus, ning püüab seda tõendada erinevate Kreekas läbi viidud kontrollide aruannetele tuginedes. Selles tõendis on segunenud ühekordsete rikkumiste andmed ja korduvate rikkumiste andmed. Seega püüab komisjon viimaste tõendamisel kasutada ka üksnes ühekordseid rikkumisi. Teiseks on komisjoni poolt hagis viidatud andmed, mis nähtuvad kontrollide aruannetest, ebatäpsed ja üldised. Kontrollide aruannetes ei ole kusagil täpselt märgitud, kui palju oli korduvaid rikkumisi ja kas tegemist oli sama isiku poolt toime pandud rikkumistega ning kui tõsised need korduvad rikkumised olid. Lisaks nähtub sellest komisjoni poolt esitatud tõendist, et mõned karistused ikkagi määrati, peamiselt suulised ja kirjalikud hoiatused.

d) Analüüsi tulemus

142. Seetõttu tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata loomade kaitset käsitlevate eeskirjade korduvate rikkumiste ebapiisavat karistamist käsitlev väide, mille raames komisjon väidab, et rikutud on direktiivi 91/628 artikli 18 lõiget 2 ja määruse nr 1/2005 artikli 26 lõiget 6.

7. Loomade kaitset vedamisel käsitlevate väidete analüüsi tulemus

143. Eespool toodud kaalutlustest lähtudes leian, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid selleks, et sadamates või nende vahetus läheduses oleks ette nähtud kohad, mis on mõeldud loomadele puhkuse võimaldamiseks pärast nende mahalaadimist, ning selleks, et tagada transpordivahendite ja loomade tõhus kontroll maanteeveo ajal, siis on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 91/628 lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõikest b ja artikli 8 esimese lõigu punktist a tulenevaid kohustusi.

C. Loomade kaitset nende surmamisel käsitlevate väidete analüüs

1. Sissejuhatus

144. Igal aastal surmatakse Euroopa Liidu tapamajades ligi 360 miljonit siga, lammast, kitse ja veist ning üle 4 miljardi kodulinnu. [70] Selleks et vältida neile loomadele tarbetute kannatuste põhjustamist surmamisel, peab loomade uimastamine ja surmamine toimuma laitmatult ja vastavaid rajatisi tuleb korrapäraselt hooldada. Uimastamist teostatakse kaasajal mitmel viisil: elektrivoolu abil, löögiga pähe, süsinikdioksiidi manustamisega või läbistava poltpüstoliga. [71] Viimastel aastatel on selles osas tehtud mitmeid uuringuid [72] ja kasutusele on võetud uus tehnoloogia, mille tõttu ei ole teatud direktiivis 93/119 ette nähtud meetodid enam kasutusel. Kuivõrd see direktiiv asendatakse edaspidi uue määrusega, [73] mis võtab arvesse neid uusi teadusuuringute tulemusi uimastamise ja tapmise valdkonnas, siis on seda olulisem, et liikmesriigid järgiksid direktiivis 93/119 ette nähtud kaitse taset loomade tapmisel.

2. Loomade uimastamist tapmisel käsitlev väide

a) Poolte argumendid

145. *Komisjon* heidab Kreeka Vabariigile ette, et viimati nimetatu ei ole võtnud kohaseid

70 – See teave pärineb ettepaneku: nõukogu määruse loomade kaitse kohta surmamisel seletuskirjast (KOM(2008) 553 (lõplik), lk 3).

71 – Vt direktiivi 93/119 C lisa punkti 1 alapunkt A.

72 – Nt eespool 7. joonealuses märkuses viidatud Wilkins, D. B. (toim), *Animal Welfare in Europe – European Legislation and Concerns*, lk 3, märgib, et uimastamismeetodite uuringute põhjal on palju rohkem teada saadud nt selle kohta, kui tugevat voolu on vaja rakendada, et loom kaotaks teadvuse, läbistavate poltpüstolite tootmise kohta ja süsinikdioksiidi kasutamise kohta sigade uimastamisel.

73 – Ettepanek: nõukogu määrus loomade kaitse kohta surmamisel (KOM(2008) 533 (lõplik), lk 3).

meetmeid, et tagada loomade tapaeelset uimastamist käsitlevate eeskirjade järgimist, ning on seetõttu rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 3, artikli 5 lõike 1 punktist d ja artikli 6 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

146. Komisjon märgib, et kontrollide nr 9002/2003 (kontrolli aruande punkt 5.4.4), nr 7273/2004 (kontrolli aruande punkt 5.6) ja nr 8042/2006 (kontrolli aruande punkt 5.7) käigus tuvastas VTA, et teatud tapamajades oli kontroll sigade ja veiste uimastamisel ebapiisav ja et seega oli võimalik, et kõiki loomi ei uimastatud tõhusalt. Samuti tuvastati, et ajavahemik uimastamise ja veretustamise vahel oli liiga pikk, mille tulemusel võisid loomad taas teadvusele tulla.

147. Lisaks väidab komisjon, et kontrolli nr 8042/2006 käigus tuvastas VTA uuesti puudusi loomade uimastamisel. Eelkõige tuvastasid VTA inspektorid puudusi selles osas, mis puudutab uimastamistööriistade hooldamist, samuti seadmete halvas töökorras olekut, kohase hoolduse puudumist ja ülemäära pikka ajavahemikku uimastamise ja veretustamise vahel. Veel märgib komisjon, et tema kohus on välja selgitada, kas loomade uimastamiseks ja surmamiseks vajalikke tööriistu kasutatakse kiirelt ja tõhusalt, et vältida loomadele kannatuste põhjustamist.

148. *Kreeka valitsus* väidab, et komisjoni argumendid on ebatäpsed ja üldised ning nende põhjendamiseks ei viita ta ühelegi konkreetsele ühenduse õigusnormide rikkumise juhtumile. Kreeka valitsus rõhutab, et igal juhul olid tuvastatud puudused minimaalsed ja puudutasid üksikjuhtumeid, mille osas määrati karistus. Lisaks leiab ta, et veterinaaridele suunatud erinevate õppeseminaride korraldamisega on ta eeltoodud puudused kõrvaldanud.

b) Õiguslik hinnang

149. Direktiivi 93/119 artikli 3 kohaselt peab loomade liikumisel, tapaeelsel pidamisel, liikumise piiramisel, uimastamisel, tapmisel või surmamisel neid säästma kõikidest välditavatest ärritustest, valudest ja kannatustest. Direktiivi 93/119 artikli 5 lõike 1 punkt d sätestab, et kabjalisi, mäletsejaid, sigu, küülikuid ja kodulinde, keda viiakse tapamajja tapmisele, veretustatakse vastavalt sama direktiivi D lisa sätetele. See lisa sätestab täpsemad eeskirjad loomade veretustamise kohta; lisa punkt 1 sätestab, et uimastatud loomad tuleb veretustada võimalikult kiiresti pärast uimastamist ning veretustamine peab olema kiire, ohter ja täielik. Igal juhul tuleb loom veretustada enne tema teadvusele tulekut.

150. Direktiivi 93/119 artikli 6 lõige 1 sätestab, et loomade uimastamiseks või surmamiseks kasutatavad tööriistad, liikumise piiramise ja muud vahendid ja seadmed tuleb projekteerida, ehitada, neid tuleb hooldada ja kasutada nii, et oleks tagatud loomade kiire ja tõhus uimastamine või surmamine vastavalt nimetatud direktiivi sätetele; samuti sätestab see artikkel, et pädev asutus kontrollib, et loomade uimastamiseks või surmamiseks kasutatavad tööriistad, liikumise piiramise ja muud vahendid vastavad eespool nimetatud põhimõtetele, ning kontrollib regulaarselt, et need on heas korras ja võimaldavad saavutada eespool nimetatud eesmärgi.

151. Käesoleva väite raames väidab komisjon, et rikutud on kolme kohustust:

– kohustus säästa loomi enne tapmist ja tapmisel kannatustest (direktiivi 93/119 artikkel 3);

– kohustus veretustada loomad kiiresti ja tõhusalt (direktiivi 93/119 artikli 5 lõike 1 punkt d koosmõjus D lisaga);

– kohustus tagada, et loomade uimastamiseks või surmamiseks kasutatavad tööriistad oleksid hooldatud ja neid kasutatakse tõhusalt (direktiivi 93/119 artikli 6 lõige 1).

152. Komisjon tõendab nimetatud rikkumist käsitlevat väidet mitmete kontrollide aruannetes tehtud järelduste abil.

153. Kontrolli nr 9002/2003 aruande punktist 5.4.4 nähtub, et kolmes tapamajas, mida VTA inspektorid külastasid, olid loomade uimastamiseks kasutatavad tööriistad ja nende hooldamine põhimõtteliselt kooskõlas ühenduse õigusnormidega, kuid ühes sigade tapamajas tuvastati, et sigu ei uimastatud tõhusalt vahendiga, mis tekitab elektrišoki. Ka seoses loomade uimastamisega üldiselt oli probleeme. Ühes tapamajas kestis kolme lehma sidumine, uimastamine ja veretustamine üks tund; lisaks oli kahe veise puhul nende uimastamise ja veretustamise vaheline aeg 120 sekundit, mis võimaldas loomadel taas teadvusele tulla. Samuti oli lammaste tapmisel ajavahemik uimastamise ja tapmise

vahel nii pikk (37 sekundit), et loomad võisid uuesti teadvusele tulla. Nende protseduuride läbiviimine näitas rikkumisi ning seda, et nende rakendamine ei ole tavapärane.

154. Ka kontrolli nr 7273/2004 aruande punktist 5.6 nähtub, et mitmes tapamajas esines loomade tapmisel puudusi. Ühes Fthiótida maakonna tapamajas puudusid loomade tapaeelse pidamise ruumides vahendid nende jootmiseks ja maapind ei olnud tasane. Lárisa maakonnas tuvastati tööks sobimatu tapamaja, mille kohta oli enne kontrolli öeldud, et selle vahendid ei ole töökorras. [74] Ühes teises inspekteeritud tapamajas puudus vool loomade uimastamiseks elektri abil. Ühes VTA inspektorite poolt kontrollitud Tríkala maakonna tapamajas ei olnud sigade uimastamine tõhus ja ajavahemik uimastamise ja tapmise vahel oli liiga pikk. Ka veiste uimastamine ei olnud tõhus ja vastavad uimastamisvaruvahendid ei olnud kättesaadavad.

155. Hulk puudusi loomade tapmisel nähtub ka kontrolli nr 8042/2006 aruande punktist 5.7. Kilkise maakonnas kontrollitud tapamajas tuvastasid VTA inspektorid mitmeid rikkumisi. [75] Sama kehtib ka Sérrese [76], Thesprotía [77], Messeenia [78], Lakoonia [79] ja Ileía [80] maakondade kohta.

156. Kohustuse säästa loomi enne tapmist ja tapmisel kannatustest (direktiivi 93/119 artikkel 3) rikkumise osas leian, et komisjoni etteheide on põhjendatud. Käesoleva ettepaneku punktidest 153-155 nähtub, et enamikus VTA inspektorite poolt kontrollitud tapama-

74 – Täpsemalt puudusid selles tapamajas loomade uimastamisel kasutatavad rihmad, monitorid pinge või voolu tugevuse jälgimiseks ja uimastamis-varuvahendid, ning elektrišoki tekitamisel kasutatavad tangid ei olnud korralikult puhastatud.

75 – Nende rikkumiste hulgas oli: veiseid ei uimastatud tõhusalt, kinnitusseadmete korrashoid ja puhastamine oli ebapiisav, kõigi loomaliikide uimastamiseks kasutatavate seadmete hooldus oli ebapiisav, poltpüstol töötas halvasti, lammaste uimastamiseks kasutatavad elektriseadmed ei töötanud, kusjuures oli teada, et puuduvad sobivad uimastamis-varuvahendid.

76 – Sérrese maakonnas külastatud kolmest tapamajast ühes oli saabuvate loomade ruum ebasobiv ja selles oli lahtine äravoolutrapp; peale selle ei olnud jootmisseadmed töökorras. Teises tapamajas olid väikeste mäletsejaliste uimastamiseks kasutatavad seadmed ebasobivad. Kodulindude tapamajas olid äravoolukraavid katmata ja lindude sidumiseks kasutatavad seadmed olid ebasobivad, lindude uimastamiseks kasutatav veevann ajas üle. Uimastamisel kasutati liiga nõrka voolu, mistõttu ei uimastatud linde tõhusalt.

77 – Kahes Thesprotía maakonnas kontrollitud tapamajas avastasid VTA inspektorid, et uimastamisseadmed olid ebasobivad, puudusid uimastamis-varuvahendid, loomade puhkamiseks mõeldud rajatisi hooldati halvasti ja puudusid loomade jootmise seadmed. Ühes tapamajas pandi kirja tegelikust hilisem tapmise aeg, kuna tapmise teostamise ajaks ei olnud luba veel väljastatud.

78 – Messeenia maakonnas avastasid VTA inspektorid, et ajavahemik uimastamise ja tapmise vahel oli liiga pikk ja samuti puudusid uimastamis-varuvahendid.

79 – Lakoonia maakonnas tuvastasid VTA inspektorid kõige uuemas tapamajas, et ajavahemik sigade uimastamise ja tapmise vahel oli liiga pikk, läbistavat poltpüstolit hooldati halvasti ja loomade elektri abil uimastamise mõõteseadmed ei olnud töökorras.

80 – Ileía maakonnas tuvastati, et ajavahemik uimastamise ja tapmise vahel tapamajas oli liiga pikk ja voolutugevuse mõõtmise seade näitas ekraanil valesid andmeid.

jades esines loomade uimastamisel puudusi, mis põhjustasid neile kannatusi. Samuti võib kinnitada, et selline praktika oli stabiilne, kuna tegemist oli aastate 2003-2006 jooksul tuvastatud paljude rikkumistega. Peale selle on VTA inspektorite poolt tuvastatud rikkumiste näol tegemist konkreetsete rikkumistega: aruannetest nähtub selgelt, milliste maakondade tapamajades VTA inspektorid rikkumisi tuvastasid. Aruannetes on selgelt märgitud, mitut tapamaja inspektorid kontrollisid ja millistes maakondades need asuvad, samuti on neis täpselt kirjeldatud tuvastatud rikkumisi. Seega ei saa ma nõustuda Kreeka valitsuse argumendiga, mille kohaselt on komisjoni argumendid ebatäpsed ja üldised. Samuti ei saa minu arvates nõustuda Kreeka valitsuse argumendiga, mille kohaselt kõrvaldas ta puudused seeläbi, et korraldas veterinaaridele koolitusi. Veterinaaride koolitamine võib olla küll kvaliteetne, kuid see ei taga, et loomade kaitset tapmise ajal käsitlevaid ühenduse eeskirju praktikas järgitakse. Seega on Kreeka Vabariik minu hinnangul rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 3 tulenevat kohustust säästa loomi enne tapmist ja tapmisel kannatustest.

157. Kohustuse surmata loomad kiiresti ja tõhusalt (direktiivi 93/119 artikli 5 lõike 1 punkt d koosmõjus D lisaga) rikkumise osas ei ole komisjon minu hinnangul esitanud ühtegi tõendit. Enamik nimetatud rikkumistest, mis aruannetest nähtuvad, on seotud puudustega loomade uimastamisel, liiga pika ajavahemikuga uimastamise ja veretustamise vahel ning uimastamiseks ja surmamiseks kasutatavate seadmete ebapiisava hooldamisega. Kontrolli aruannetes ei ole aga kusagil märgitud, et oleks tuvastatud rikkumisi loomade surmamisel. Seega tuleb minu hinnangul põhjendamatuse tõttu tagasi lükata see osa väitest, milles komisjon väidab, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 93/119 artikli 5 lõike 1 punktist d koosmõjus D lisaga tulenevaid kohustusi.

158. Kohustuse osas hooldada loomade uimastamiseks või surmamiseks kasutatavaid tööriistu ja neid tõhusalt kasutada (direktiivi 93/119 artikli 6 lõige 1) leian, et see komisjoni etteheide on põhjendatud. Kontrollide aruannetest nähtub palju rikkumisi, mis on seotud nende tööriistade hoolduse ja kasutamisega. Eespool viidatud kontrollide aruannete põhjal võib järeldada, et uimastamiseks või surmamiseks kasutatavate tööriistade ebapiisava hoolduse, halvas töökorras oleku ja ebaõige kasutamise tõttu on loomadele põhjustatud kannatusi. Ka need rikkumised leidsid aset küllaltki pika aja jooksul – aastatel 2003–2006. Seetõttu leian, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 93/119 artikli 6 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

c) Analüüsi tulemus

159. Sellest lähtuvalt leian, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid selleks, et tagada loomade uimastamist tapmisel käsitlevate eeskirjade järgimine, on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 3 ja artikli 6 lõikest 1 tulenevaid kohustusi.

3. Tapamajade vajaliku inspekteerimise ja kontrolli tagamist käsitlev väide

a) Poolte argumendid

160. Tapamajade vajaliku inspekteerimise ja kontrolli tagamist käsitleva väite osas väidab *komisjon*, et Kreeka Vabariik on rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 8 tulenevaid kohustusi.

161. Komisjon väidab, et kontrollide nr 7273/2004 (kontrolli aruande punkt 5.6) ja nr 8042/2006 (kontrolli aruande punkt 5.7) käigus tuvastati tapamajades olulisi puudusi ja Kreeka Vabariik ei ole võtnud meetmeid, mis on vajalikud selleks, et tapamajade üle teostatav inspekteerimine ja kontroll oleks nõuetekohane. Komisjon heidab Kreeka Vabariigile ette peamiselt seda, et viimane ei ole täielikult ellu viinud varem välja kuulutatud tegevuskava tapamajade inspekteerimiste tagamiseks. Nimetatud tegevuskava nägi ette kõigi Kreeka maakondade kõigis tapamajades uue kontrolli läbiviimise enne 2001. aasta lõppu. Samuti heidab ta Kreeka ametiasutustele ette, et need ei teinud VTA inspektoritega piisavalt koostööd. Komisjon viitab näitele, kus inspektoritel puudus ligipääs kontrollimisele kuulunud tapamajale, kuna asjaomase maakonna pädev veterinaaramet peatas selle tegevuse kaks nädalat enne VTA kontrolli. Samuti märgib ta, et teatud tapamajasid, mida tuli kontrollida, ei olnud võimalik külastada streigi tõttu, mis kuulutati välja vaid üks päev enne kontrollimist.

162. *Kreeka valitsus* väidab, et tal on raske mõista, millist rikkumist täpselt talle ette heidetakse. Igal juhul ei saa talle direktiivi 93/119 artiklist 8 tulenevate kohustuste rikkumist ette heita, kuna pädevad veterinaarid viisid läbi nõuetekohaseid kontrolle, korraldati õppeseminare ja kõigi tapamajade osas viidi läbi uus kontrollimine.

163. *Komisjon* vaidleb neile Kreeka valitsuse argumentidele vastu ja väidab, et seminaride korraldamine kujutab endast küll positiivset meedet, kuid kindlasti ei saa ainult sellega vaidlusaluse järjepideva praktika probleemi lahendada.

b) Õiguslik hinnang

164. Käesoleva väite raames väidab komisjon, et Kreeka Vabariik on rikkunud kohustusi, mis tulenevad direktiivi 93/119 artiklist 8, mille kohaselt vastutab tapamajade inspekteerimise ja kontrolli läbiviimise eest pädev asutus, millel on nimetatud direktiivi järgimise tagamiseks alaline vaba juurdepääs tapamajade kõikidele osadele. Sellist inspekteerimist ja kontrolli võib läbi viia samaaegselt muudel eesmärkidel tehtavate kontrollidega.

165. Komisjon tugineb tapamajade inspekteerimist ja kontrollimist puudutavate Kreeka Vabariigi kohustuste rikkumise tõendamisel kontrolli nr 7273/2004 aruande punktile 5.6, millest nähtub, et Kreeka maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium tegi kõigi maakondade pädevatele asutustele ülesandeks läbi viia kontrollimised tapamajades, selgitamaks välja, kas neis tapamajades järgitakse direktiivi 93/119 sätteid. Selle kohustuse täitmiseks määratud esialgne tähtaeg oli 2001. aasta lõpp. Seda kontrollimiskohustust nimetatud tähtaja lõpuks ei täidetud; seetõttu saatis ministeerium 2003. aasta augustis kõigi maakondade pädevatele asutustele uue täiendatud kontrolliloetelu ja kontrolliaruannete kokkuvõtte näidise ning määras kontrollide läbiviimise uueks tähtajaks 2004. aasta veebruari lõpu. 2004. aasta septembris palus ministeerium kõigi maakondade pädevaid asutusi teatada läbi viidud kontrollide tulemused enne 27. septembrit 2004, kuid kontrolli nr 7273/2004 (mis toimus 4.–8. oktoobrini 2004) lõpuks ei olnud poolte maakondade pädevad asutused endiselt kontrollide tulemusi esitanud.

166. Lisaks selgub kontrolli nr 8042/2006 aruande punktist 5.7, et kontrollide tulemuste esitamiseks määratud tähtaegu on korduvalt edasi lükatud ja viimati määrati selleks tähtajaks 30. juuli 2005. Kontrolli nr 7273/2004 (mis toimus 21. veebruarist 1. märtsini 2006) käigus ütles maaelu arendamise ja toiduainete ministeerium, et pädevad asutused teostasid tapamajade kontrolli 54 maakonnast üksnes 38-s. Seega nähtub sellest kontrolli aruandest, et kontroll viidi läbi 70,37% maakondadest ja 29,63% maakondadest seda ei tehtud.

167. Minu hinnangul võib nende andmete põhjal nentida, et väide, milles komisjon heidab Kreeka Vabariigile ette, et kuna viimane ei ole teostanud tapamajades kontrolle, on ta rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 8 tulenevaid kohustusi, on põhjendatud.

168. Ühelt poolt nähtub eespool viidatud andmetest, et Kreeka Vabariik ei ole taganud tõhusate kontrollide läbiviimist tapamajades, kuivõrd nende kontrollide teostamise tähtaegu lükati korduvalt edasi ja pädevad

asutused neid kontrolle määratud aja jooksul ei teostanud. Teiselt poolt olid pärast korduvat tähtaja edasilükkamist, täpsemalt *enam kui neli aastat* pärast algset tähtaega 2001. aasta lõpus, pädevad asutused teostanud kontrolli vaid 70,37% maakondadest. Need asjaolud tõendavad, et Kreeka ametiasutustes oli kujunenud järjepidev praktika, mis seisnes kontrollide teostamata jätmises.

169. Väite osas, et Kreeka ametiasutused ei teinud VTA inspektoritega koostööd, tuleb rõhutada, et direktiivi 93/119 artiklist 8 ei tulene pädevatele asutustele kohustust teha VTA inspektoritega koostööd. [81] Lisaks märkis komisjon kohtuistungil, et tema etteheide Kreeka ametiasutustele koostöö puudumise kohta ei olnud eraldi väide. [82]

170. Minu hinnangul tuleb nentida, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid selleks, et tagada tapamajade inspekteerimine ja kontroll, on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 8 tulenevaid kohustusi.

c) Analüüsi tulemus

171. Eespool toodud argumentide põhjal leian, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke meetmeid selleks, et tagada tapamajade inspekteerimine ja kontroll, on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 8 tulenevaid kohustusi.

4. Loomade kaitset nende tapmisel käsitlevate väidete analüüsi tulemus

172. Loomade kaitset nende tapmisel käsitlevate väidete analüüsi põhjal leian, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud vajalikke

81 – Selline koostöökohustus võiks äärmisel juhul tuleneda kõnealuse direktiivi artikli 14 lõikest 3, mis sätestab, et liikmesriik, kelle territooriumil kontroll toimub, annab ekspertidele nende töös kogu vajaliku abi. Komisjon aga direktiivi 93/119 artikli 14 lõikest 3 tulenevate kohustuste rikkumisele ei tugine; seega ei saa hagi väidete analüüsimisel seda artiklit arvesse võtta.

82 – Märgin lisaks, et seoses koostöö puudumisega Kreeka ametiasutuste poolt tugineb komisjon põhjendatud arvamuses EÜ artikli 10 rikkumisele, kuid hagis ta selle artikli rikkumisele enam ei viita. Sellest võib järeldada, et komisjon kasutab hagis kitsamat õiguslikku alust kui põhjendatud arvamuses. Seetõttu ei saa ma hagi väidete analüüsimisel ka EÜ artiklit 10 arvesse võtta.

meetmeid selleks, et tagada nende eeskirjade täitmine, mis käsitlevad loomade uimastamist tapmisel, ning tagada tapamajade inspekteerimine ja kontroll, on Kreeka Vabariik rikkunud direktiivi 93/119 artiklist 3, artikli 6 lõikest 1 ja artiklist 8 tulenevaid kohustusi.

D. *Kohtukulud*

173. Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 69 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 69 lõike 3 esimese lõigu alusel võib aga Euroopa Kohus jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui tegemist on eriliste põhjustega.

174. Kuna käesolevas asjas saatis komisjoni hagi edu üksnes osaliselt, teen Euroopa Kohtule ettepaneku jätta komisjoni ja Kreeka Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.

VI. Ettepanek

175. Kõigist eeltoodud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

1. Tuvastada, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud kõiki vajalikke meetmeid selleks, et

   – parvlaevasadamates või nende vahetus läheduses oleks ette nähtud kohad, mis on mõeldud loomadele puhkuse võimaldamiseks pärast nende laevalt mahalaadimist, ja

– tagada transpordivahendite ja loomade tõhus kontroll maanteeveo ajal,

on Kreeka Vabariik rikkunud nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiivi 91/628/EMÜ – mis käsitleb loomade kaitset vedamise ajal ja millega muudetakse direktiive 90/425/EMÜ ja 91/496/EMÜ – artikli 8 esimese lõigu punktist a ja lisa VII peatüki punkti 48 alapunkti 7 lõikest b tulenevaid kohustusi.

2. Tuvastada, et kuna Kreeka Vabariik ei ole võtnud kõiki vajalikke meetmeid selleks, et

– tagada nende eeskirjade täitmine, mis käsitlevad loomade uimastamist tapmisel, ja

– tagada tapamajade inspekteerimine ja kontroll,

on Kreeka Vabariik rikkunud nõukogu 22. detsembri 1993. aasta direktiivi 93/119/EÜ loomade kaitse kohta tapmisel või surmamisel artiklist 3, artikli 6 lõikest 1 ja artiklist 8 tulenevaid kohustusi.

3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

4. Jätta Euroopa Ühenduste Komisjoni ja Kreeka Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.